

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Inka Laakso

Vastuullisuusraportoinnin laajuus ja kehitys suomalaisissa pörssiyrityksissä

Laskentatoimen ja rahoituksen
akateeminen yksikkö
Laskentatoimen ja rahoituksen
pro gradu -tutkielma
Laskentatoimen ja tilintarkas-
tuksen koulutusohjelma

Vaasa 2026

VAASAN YLIOPISTO**Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Inka Laakso		
Tutkielman nimi:	Vastuullisuusraportoinnin laajuus ja kehitys suomalaisissa pörssiyrityksissä		
Tutkinto:	Kauppätieteiden maisteri		
Oppiaine:	Laskentatoimen ja tilintarkastuksen maisteriohjelma		
Työn ohjaaja:	Teija Laitinen		
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä:	71

TIIVISTELMÄ:

Vastuullisuusraportoinnista on viime vuosikymmeninä tullut keskeinen osa yritysten toimintaa ja viestintää. Yritykset julkaisevat vastuullisuuteen liittyvää tietoa vuosikertomuksissaan tai erillisissä raporteissa, joissa kuvataan taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä ja tuloksia. Raportoinnin tavoitteena on lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä, vastata sidosryhmien odotuksiin ja vahvistaa yrityksen legitimitettä. Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, mitkä yrityskohtaiset tekijät ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen suomalaisissa pörssiyrityksissä. Tutkimuksessa tarkastellaan erityisesti yrityksen koon, toimialan, kannattavuuden ja velkaantumistasen vaikutusta raportoinnin määrään. Tutkielman teoreettinen viitekehys perustuu kolmoistilinpäätökseen, sidosryhmäteoriaan ja legitimitetteoriaan, joiden avulla selitetään yritysten vastuullisuusraportoinnin taustalla olevia motiiveja ja paineita. Lisäksi tutkielmassa tarkastellaan vastuullisuusraportoinnin standardointia, erityisesti GRI-ohjeistuksen roolia raportointikäytäntöjen ohjaajana.

Tutkimuksen empiirinen osa toteutetaan kvantitatiivisena analyysinä, jossa aineistona käytetään Nasdaq OMX Helsinki 25 -indeksin yritysten vastuullisuusraportteja ja taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2022–2024. Vastuullisuusraportoinnin laajuutta mitataan raporttien sanamäärän avulla ja muuttujien välisiä yhteyksiä analysoidaan monimuuttujaisen lineaarisen regressioanalyysin avulla. Tulosten perusteella yrityksen koko on tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen. Suuremmat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan laajemmin kuin pienemmät yritykset. Sen sijaan toimialan, kannattavuuden ja velkaantuneisuuden osalta ei havaittu tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä raportoinnin sanamäärään tässä aineistossa. Tulokset osoittavat, että vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuus liittyy erityisesti yrityksen kokoon, mikä tukee käsitystä raportoinnista osana suurten yritysten strategista viestintää ja sidosryhmäsuhteiden hallintaa.

AVAINSANAT: kestävä kehitys, yritysvastuu, ympäristöraportointi, Global Reporting Initiative, lineaarinen regressioanalyysi

Sisälllys

1	Johdanto	6
1.1	Tutkimuksen tausta ja merkitys	7
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja rakenne	10
2	Vastuullisuusraportoinnin mittaaminen	12
2.1	Vastuullisuusraportoinnin syntyminen	12
2.2	Kehitys Euroopan Unionissa ja Suomessa	13
2.3	Aikaisemmat teoriat ja mittaaminen	16
2.3.1	Kolmoistilin päätös	17
2.3.2	Sidosryhmäteoria	20
2.3.3	Legitimiteettiteoria	22
3	Raportointiin vaikuttavat tekijät	27
3.1	Yrityksen koko	27
3.2	Kannattavuus	29
3.3	Toimialan merkitys	31
3.4	Velkaantumistasen merkitys	34
4	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	37
4.1	Aineisto	38
4.2	Tutkimusmenetelmät ja muuttujat	39
4.2.1	Selitettävä muuttuja	40
4.2.2	Selittävät muuttujat	41
4.3	Aineiston ja menetelmän rajoitteet	44
4.4	Empiiriset mallit	47
5	Tutkimustulokset	49
5.1	Muuttujien kuvailevat analyysit	49
5.2	Regressioanalyysin tulokset	51
5.2.1	Regressiomallin arviointi	52
5.2.2	Hypoteesien testauksen tulokset	53

5.2.3 Tulosten tulkinta	54
6 Johtopäätökset	57
6.1 Keskeiset tulokset	57
6.2 Tutkimuksen rajoitteet ja jatkotutkimusehdotukset	59
Lähteet	62
Liitteet	70
Liite 1. Tutkimusaineiston yritysten toimialaluokitukset	70

Kuviot

Kuvio 1. Graafinen kuvio kolmoistilinpäätöksestä eli TBL-mallista (Elkington, 1997).	18
Kuvio 2. Graafinen kuvio legitimaatiokuilusta (O'Donovan, 2002).	25

1 Johdanto

Kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuu ovat olleet pinnalla usean vuosikymmenen ajan, minkä seurauksena yritysten vastuullisuusraportoinnista on tullut ajankohtainen aihe. Vastuullisuusraportoinnin avulla havainnoidaan yrityksen yhteiskuntavastuuta ja informoidaan sen toimista kestävä kehityksen edistämiseksi. Yhteiskuntavastuusta ja siitä raportoisesta on muodostunut 2000-luvun aikana yrityksille väline, jonka avulla on mahdollista saavuttaa hyötyä ja luoda kilpailuetua nyky-yhteiskunnassa (Elkington, 1997; Ali ja muut, 2017; Hahn ja muut, 2015).

Vastuullisuuden merkityksen kasvun myötä yritysten paine raportoida vastuullisuusasioistaan on lisääntynyt, ja tästä syystä aihe on erityisen ajankohtainen. Yritysvastuuraportoinnista on tullut viime vuosikymmeninä yhä tärkeämpää, kun sijoittajat, asiakkaat ja muut sidosryhmät korostavat kasvavissa määrin kestävä kehitystä ja odottavat yrityksiltä läpinäkyvää toimintaa sen suhteen. Yritykset ovat yhä enemmän tietoisia taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöllisen toimintansa vaikutuksesta ja merkityksestä sekä niiden tuomista mahdollisuuksista ja haasteista. Sidosryhmien tuoman paineen lisäksi median vaikutus ja siellä esiintuodut skandaalit ovat lisänneet vastuullisemman ja läpinäkyvämmän liiketoiminnan arvostusta ja sen kysynnän kasvua (Searcy & Buslovich, 2014).

Lukuisat tutkijat (Roca & Searcy, 2012; Searcy & Buslovich, 2014) ovat yhtä mieltä siitä, että yritysten kestävä kehityksen merkitys on niin akateemisesti kuin käytännössäkin kasvussa. Tieteelliset tutkimukset ovat osoittaneet, että yritysvastuuraportointi voi vaikuttaa myönteisesti yrityksen taloudelliseen tulokseen, maineeseen sekä yrityksen ja sen sidosryhmien välisiin suhteisiin (Orlitzkyn ja muut, 2003).

1.1 Tutkimuksen tausta ja merkitys

Kestävä kehitys määritellään toiminnoiksi, jotka varmistavat nykypäivän tarpeiden täyttymisen vaarantamatta tulevaisuuden tarpeiden täyttymistä (Yhdistyneet kansakunnat, 1987). Tämä Yhdistyneiden kansakuntien (1987) määritelmä korostaa pyrkimystä löytää tasapaino taloudellisen kehityksen, sosiaalisen kehityksen ja ympäristönsuojelun välillä. Määritelmä painottaa myös sukupolvien välistä vastuuta, jotta tulevien sukupolvien tarpeet täyttyvät. Euroopan komissio (2011) määrittelee yrityksen yhteiskuntavastuun (Corporate Social Responsibility, lyhennettynä CSR) konseptina, jossa yritykset vapaaehtoisesti integroivat sosiaaliset ja ympäristölliset aiheet osaksi liiketoimintaansa ja vuorovaikutukseensa sidosryhmiensä kanssa. Yhdistyneiden kansakuntien teollistamisjärjestö UNIDO (2017) määrittelee yhteiskuntavastuun yritysten vastuuna ympäristöön ja yhteiskuntaan kohdistuvista vaikutuksistaan, mukaan lukien yritysten toimet sidosryhmien ja muiden toimijoiden etujen mukaisesti.

Yritysvastuu voidaan jakaa sosiaaliseen, taloudelliseen ja ekologiseen vastuuseen (Niskala ja muut, 2019). Yrityksen taloudellinen vastuu tarkoittaa sen toimimista taloudellisesti kannattavalla ja kestäväällä pohjalla, jolloin yritys on kilpailukykyinen ja toimintaa on mahdollisuus jatkaa. Taloudellinen vastuu on välttämättömyys, jotta yritys voi huolehtia myös sosiaalisesta ja ympäristövastuusta. Sosiaalisella vastuulla tarkoitetaan yrityksen toiminnan aiheuttamia vaikutuksia sen eri sidosryhmille, kuten henkilöstölle, asiakkaille ja toimittajille. Ekologisella- eli ympäristövastuulla tarkoitetaan sen sijaan yritystoiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten minimoimista ja luonnonvarojen kestäväen käytön suosimista (Liappis ja muut, 2019).

1990-luvun lopusta lähtien kestäväen kehityksen raportoinnista eli vastuullisuusraportoinnista on tullut yhä tärkeämpi aihe liike-elämässä. Yritysvastuuraportointi voidaankin määritellä vuosikertomuksessa tai erillisessä raportissa esiintyväksi informaatioksi, joka kertoo yrityksen toiminnasta ja pyrkimyksistä toimia fyysisen ja sosiaalisen ympäristön kanssa (Gray ja muut, 2001).

Yritysvastuuraportointi on avoimuuden ja vastuullisuuden väline, jonka avulla yritykset voivat seurata, raportoida ja parantaa kestävän kehityksen suorituskykyään sekä viestiä saavutuksistaan ja haasteistaan sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille (Maroun ja muut, 2020). Yritykset pyrkivät lisäämään muun muassa läpinäkyvyyttä, brändin arvoa, mainetta, legitimizeettiä ja suorituskykyä kilpailijoihin nähden julkaisemalla kestävän kehityksen tietoja (Laine ja muut, 2021).

Yritysten vuosittain laadittavan vastuullisuusraportin on huomattu olevan olennainen osa kestävää ja vastuullista yritystoimintaa. Vastuullisuusraportoinnin avulla yritys pystyy viestimään edellä mainittuihin seikkoihin liittyvistä toimistaan, tulevaisuuden mahdollisuuksista, vastuista sekä mahdollisista riskeistä (Laine ja muut, 2021). Tschopp ja Nastanskin (2013) mukaan vastuullisuusraportoinnin sisimmäinen tarkoitus on antaa yrityksen sidosryhmille enemmän informaatiota toiminnastaan tukemaan etenkin sidosryhmien päätöksentekoa.

Vastuullisuusraportointi on viime vuosina saanut yhä vahvemman aseman myös kansallisella tasolla osana yritysten sääntely- ja valvontaympäristöä. Suomessa viranomaiset ovat painottaneet sen merkitystä erityisesti yritysten hallinnoinnin, riskienhallinnan ja tiedonantovelvoitteiden näkökulmista. Finanssivalvonta (Fiva) on tuonut esiin, että kestävyteen liittyvän tiedon luotettavuus, vertailtavuus ja johdonmukaisuus ovat keskeisiä edellytyksiä sijoittajien luottamuksen säilyttämiselle ja markkinoiden toimivuudelle. Sen mukaan kestävyysraportointi ei enää näyttäydy erillisenä vastuullisuuden osa-alueena, vaan sen nähdään olevan olennainen osa yritysten kokonaisvaltaista hallintaa, päätöksentekoa ja pitkän aikavälin liiketoimintastrategiaa (Finanssivalvonta, 2024).

Hahn & Lulfs (2014) erottavat vapaaehtoisen vastuullisuusraportoinnin motiivit taloudellisiin ja eettisiin tekijöihin. Yrityksen raportoidessa taloudellisten motiivien pohjalta, on usein päämääränä muun muassa tärkeiden osakkeenomistajien tuki ja pyrkimys sen ylläpitämiseen yritysvastuuraportoinnin avulla. Myös yrityksen

taloudellisen suorituskyvyn mahdollinen parantuminen vastuullisuusraportoinnin myötä sekä pääoman kustannusten pieneneminen antavat taloudellista motivaatiota yrityksille raportoida vastuullisuustoimistaan (Niskala ja muut, 2013). Eettisten motiivien taustalla on usein yrityksen kokema tilivelvollisuus yhteiskuntaa ja sidosryhmiä kohtaan, minkä takia yritys pyrkii toiminnallaan minimoimaan ympäristöä, ihmisiä ja yhteiskuntaa koskevia negatiivisia vaikutuksia ja toisaalta lisäämään niihin kohdistuvia positiivisia vaikutuksia (Hahn & Lulfs, 2014).

Yritykset toteuttavat erilaisia aloitteita kestäväan kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi ja julkaisevat niiden tuloksia erilaisissa raporteissa, kuten yritysraporteissa, vuosittaisissa talousraporteissa ja verkkosivuillaan. Kuitenkin KPMG:n tekemän pitkän aikavälin tutkimuksen ja vuoden 2017 raportin mukaan hallitusten ja pörssien määräämä sääntely on sidosryhmien sijaan yritysten vastuullisuusraportoinnin tuottamisen pääsyynä (Petera ja muut, 2019). Vastuullisuusraportoinnin yleistymisen yleisenä syynä pidetäänkin ulkopuolisen paineen lisääntymistä yrityksiä kohtaan (Tschopp & Nastanski, 2013).

Itsenäinen kansainvälinen järjestö Global Reporting Initiative (GRI) on ollut edelläkävijä yhtenäistäessään yritysten vastuullisuusraportointia. Global Reporting Initiative loi vapaaehtoisen kestäväan kehityksen raportoinnin standardoinnin, jonka myötä yrityksillä on käytössään ohjeistus vastuullisuusraportoimiseen. Standardoinnin avulla halutaan parantaa vastuullisuusraportoinnin läpinäkyvyyttä. GRI-ohjeistuksia on julkaistu jo vuodesta 2000 lähtien, mutta niitä on päivitetty vastaamaan paremmin vuosien varrella muuttuneita tarkoituksia, tavoitteita ja vaatimuksia (GRI, 2021).

GRI on yrityksissä määrällisesti eniten käytetty vastuullisuusraportoinnin viitekehys maailmanlaajuisesti (KPMG, 2022), ja sen käyttö on yleistynyt entisestään. Sen luominen on ollut Chon ja muiden (2015) mukaan yksi vaikuttavimmista edistysaskeleista vastuullisuusraportoinnin kehittämisessä. GRI-standardien mukaan raportoivia yrityksiä on yli 14 000 kappaletta yli sadassa maassa (GRI, 2023). KPMG:n (2024) tutkimus

osoittaa saman trendin: 71 % kansallisista suuryrityksistä (N100) ja 77 % maailman 250 suurimmasta yrityksestä (G250) raportoi GRI-viitekehyksen mukaisesti. Standardiuudistus, joka tuli voimaan vuoden 2023 alussa, jakaa ohjeistuksen kolmeen osaan : yleisiin standardeihin (Universal Standards), alakohtaisiin standardeihin (Sector Standards) ja aihekohtaisiin standardeihin (Topic Standards). Muutoksella pyritään vahvistamaan etenkin toimialakohtaisen vertailukelpoisuuden merkitystä (GRI, 2021).

Kestävän kehityksen raportoinnin standardoinnista huolimatta erilaisten institutionaalisten ympäristöjen omaavien yritysten välillä on kuitenkin edelleen havaittavissa merkittäviä eroja vastuullisuusraporttien sisällössä ja laadussa (Fortanier ja muut, 2011). Muun muassa Hahn ja Kuhnen (2013) ovat kritisoineet GRI standardien keskittymistä pääasiassa vain ekologisiin ja sosiaalisiin asioihin jättämällä taloudellisten puolien huomioimisen vähäiseksi. Yritykset myös raportoivat usein valikoivasti korostaen myönteisiä saavutuksia ja jättäen negatiivisia vaikutuksia vähemmälle huomiolle, mikä voidaan nähdä osana legitimitietin hallinnan strategiaa (Einwiller & Carroll, 2020; Cho ja muut, 2023).

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rakenne

Tutkimuksen tarkoituksena on perehtyä suomalaisten pörssiyritysten vastuullisuusraportointiin ja tutkia yrityksen piirteiden vaikutusta vastuullisuusraportoinnin sanalliseen määrään. Aiheen aikaisemman kirjallisuuden ja tutkimusten perusteella yrityksen koolla on positiivinen korrelaatio yrityksen vastuullisuusraportoinnin määrän kanssa. Sen sijaan kannattavuuden ja vastuullisuustietojen raportoinnin suhteesta on saatu eriäviä ja osaksi ristiriitaisia tuloksia. Yrityksen velkaantumisasteen ja vastuullisuusraportoinnin määrän välillä on aikaisempien tutkimusten perusteella havaittu negatiivinen suhde, eli vähemmän velkaantuneet yritykset raportoivat vastuullisuudestaan enemmän kuin velkaantuneemmat yritykset. Toimialalla on huomattu olevan merkitystä yrityksen

vastuullisuusraportointiin, mutta sen vaikutus ei ole yksiselitteinen etenkin raportoinnin sisällön suhteen.

Aikaisemmassa kirjallisuudessa on tutkittu pitkälti vain muiden kuin suomalaisten yritysten vastuullisuusraportointia. Eriävien tulosten vuoksi tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää yritysten eri piirteiden, koon, toimialan, kannattavuuden ja velkaantumistasen, vaikutusta nimenomaan suomalaisten pörssiyritysten vastuullisuusraportoinnin määrään, jota mitataan sanojen määrällä.

Vastuullisuusraportointi on mielenkiintoinen tutkimuskohde etenkin sen ajankohtaisuuden ja kehittymisen takia. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan seuraavaan tutkimuskysymykseen:

Mitkä tekijät vaikuttavat kestäväen kehityksen julkistamisen kokonaismäärään suomalaisissa pörssiyrityksissä?

Muuttuviksi tekijöiksi on valittu yrityksen koko, kannattavuus, velkaantumistas ja toimiala, joten edellä mainittua tutkimuskysymystä tarkentavaksi alakysymykseksi on rajattu seuraava kysymys:

Korreloiko yrityksen koko, toimiala, kannattavuus tai velkaantumistas vastuullisuusraportoinnin sanalliseen määrään suomalaisissa pörssiyrityksissä?

Tutkielman teoriaosuus koostuu neljästä pääluvusta. Ensimmäisessä luvussa, johdannossa, on käsitelty tutkimuksen taustaa, merkitystä ja tutkimuksen tavoitteet. Toisessa luvussa tutustutaan vastuullisuusraportoinnin historiaan ja kehitykseen, ja käsitellään sen teoreettista kehikkoa kolmoistilinpäätöksen, sidosryhmäteorian ja legitimititeettiteorian avulla. Kolmannessa luvussa tarkastellaan vastuullisuusraportoinnin määrään vaikuttavia tekijöitä, jotka ovat tässä tutkielmassa valikoituneet yrityksen kooksi, toimialan merkitykseksi, kannattavuudeksi ja velkaantumistaseksi. Viimeisessä eli neljännessä luvussa on koottu yhteen tutkielman teoriaosuutta ja mainittu tutkimuksen hypoteesit.

2 Vastuullisuusraportoinnin mittaaminen

Tässä luvussa tarkastellaan vastuullisuusraportoinnin syntyä, kehitystä ja teoreettista taustaa. Ensin kuvataan vastuullisuusraportoinnin historiallista kehitystä sekä sen aseman vahvistumista Euroopan unionissa ja Suomessa. Tämän jälkeen esitellään keskeiset teoreettiset näkökulmat, joiden avulla yritysten vastuullisuusraportointia voidaan selittää. Kolmoistilinpäätös, sidosryhmäteoria ja legitimititeettiteoria muodostavat tutkielman teoreettisen viitekehyksen ja tarjoavat perustan raportointikäytäntöjen ja yritysten motiivien ymmärtämiselle.

2.1 Vastuullisuusraportoinnin syntyminen

Vastuullisuusraportoinnilla on suhteellisen pitkä ja monimutkainen historia, ja useat tieteelliset artikkelit kuvaavat sen kehitystä ja vaikutusta ajan myötä. Vastuullisuusraportointiin liittyvä tieteellinen kirjallisuus on laaja ja kehittyä jatkuvasti. 1970-luvulla länsimaisissa yrityksissä toisinaan täydennettiin perinteistä talousraportointia ylimääräisillä yhteiskuntaraporteilla (Hahn & Kuhnen, 2013). 1980-luvulla raportoinnin painopiste siirtyi ympäristökysymyksiin, kuten päästöihin ja jätteiden syntymiseen, jotka korvasivat usein aikaisemman sosiaalisen raportoinnin. 1990-luvun lopulla yritykset alkoivat yhä enemmän pohtia sosiaalisen ja ympäristöllisen ulottuvuuden koontia yhteiseen raporttiin julkaistavaksi perinteisten talousraporttien rinnalla. KPMG on ensimmäisen kerran julkaissut vuonna 1993 tutkimuksen kestävän kehityksen raportoinnista, jolloin ainoastaan 12 prosenttia yrityksistä raportoi vastuullisuudestaan (KPMG, 2020).

Orlitzkyn ja muiden (2003) julkaisema artikkeli oli yksi varhaisimmista ja vaikuttavimmista vastuullisuusraportointia käsittelevässä tieteellisessä kirjallisuudessa. Artikkelissa tarkasteltiin yritysten yhteiskuntavastuun ja taloudellisen suorituskyvyn välistä suhdetta ja havaittiin, että näiden kahden välillä on positiivinen korrelaatio. Heidän tutkimuksensa mukaan yhteiskuntavastuuta harjoittavat yritykset menestyvät

taloudellisesti paremmin kuin yritykset, jotka eivät sitä tee. Tutkimuksessa lisäksi havaittiin, että yritys vastuuseen vahvasti sitoutuneiden yritysten työntekijät olivat sitoutuneempia ja yrityksillä oli korkeampi asiakasuskollisuus. Artikkelit tarjoaa empiiristä näyttöä yhteiskuntavastuun myönteisistä vaikutuksista yritysten taloudelliseen tulokseen. Artikkelilla on ollut merkittävä vaikutus vastuullisuusraportoinnin yhdistämisestä liiketoimintaan.

2.2 Kehitys Euroopan Unionissa ja Suomessa

Vastuullisuusraportointi on lisääntynyt voimakkaasti EU:n alueella viime vuosikymmeninä. Hallitukset, etenkin Länsi-Euroopassa, ovat tulleet yhä aktiivisemmiksi yritysten yhteiskuntavastuun muokkaamisessa ja edistämässä. Ne ovat alkaneet edistää yritysten yhteiskuntavastuuta lisäämällä tietoisuutta, perustamalla kumppanuuksia ja alustoja, tarjoamalla taloudellisia kannustimia ja vaatimalla yrityksiltä aikaisempaa laajempaa ympäristö- ja sosiaalista raportointia (Steurer ja muut, 2012). Ensimmäinen merkittävä askel kohti velvoittavaa sääntelyä oli vuonna 2014 voimaan tullut Non-Financial Reporting Directive (NFRD), joka velvoitti suuret yleisen edun kannalta merkittävät yritykset raportoimaan ei-taloudellisista tekijöistä, esimerkiksi ympäristövaikutuksista, henkilöstöstä, ihmisoikeuksista ja korruption torjunnasta. Direktiivi koski noin 11 000 yritystä, mutta sitä kritisoitiin raportointivaatimusten yleisluonteisuudesta, vertailukelpoisuuden puutteesta ja tiedon laadun vaihtelusta (La Torre ja muut, 2020).

NFRD:n rajoitteiden vuoksi Euroopan komissio hyväksyi huhtikuussa 2021 uuden Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) -direktiivin, joka tuli voimaan tammikuussa 2023. CSRD laajentaa raportointivelvoitteet koskemaan arviolta yli 50 000 yritystä EU:ssa, mukaan lukien listatut pk-yritykset. Direktiivin pitkän tähtäimen päämääränä on saada kestävyysraportoinnista yhtä laajaa ja yleistä kuin yrityksen taloudellinen raportointi on. Sen taustalla on olemassa olevien säännösten puutteellisuus ja vastuullisuustietojen laadun riittämättömyys muun muassa sijoittajien

näkökulmasta. Direktiivin myötä myös yritysten muut sidosryhmät, kuten kuluttajat, saavat tietoa niiden liiketoiminnan vaikutuksesta ihmisoikeuksiin ja ympäristöön (European Commission, 2022).

Martinčevićin ja muiden (2024) mukaan CSRD:n käyttöönotto merkitsee merkittävää käännekohtaa vastuullisuusraportoinnin sääntelyssä Euroopan unionissa. Direktiivi velvoittaa yrityksiä tuottamaan varmennettua ja digitaalisesti saavutettavaa tietoa, joka vastaa sidosryhmien kasvaviin tiedontarpeisiin. Velvoitteiden ohella CSRD tarjoaa yrityksille myös strategisia mahdollisuuksia: se voi lisätä organisaatioiden läpinäkyvyyttä, vahvistaa sidosryhmien luottamusta ja parantaa pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tutkimuksen mukaan sääntelyn laajeneminen tukee EU:n vihreän siirtymän tavoitteita ja vahvistaa kestävän talouden periaatteita, vaikka se samanaikaisesti lisää yrityksille hallinnollista ja taloudellista kuormitusta (Martinčević ja muut, 2024).

CSRD:n toimeenpanoa tukevat Euroopan kestävän kehityksen raportoinnin standardisto (ESRS), jotka kehitettiin Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antavan ryhmän (EFRAG) johdolla ja hyväksyttiin kesällä 2023. ESRS-standardit muodostavat EU:n virallisen kestävyysraportoinnin kehyksen ja sisältävät tarkemmat vaatimukset ympäristöön, sosiaalisiin tekijöihin ja hallintoon (ESG) liittyvistä asioista. Ne perustuvat kaksoismaterialiteetin periaatteeseen, jonka mukaan yritysten on raportoitava toimintansa vaikutuksista ympäristöön ja yhteiskuntaan, sekä näiden tekijöiden taloudellisista vaikutuksista itse yritykseen (EFRAG, 2023). Tutkimusten mukaan ESRS ja globaalit viitekehykset, kuten GRI, ovat monilta osin toisiaan täydentäviä, vaikka niiden painotuksissa on eroja. GRI keskittyy ensisijaisesti yrityksen vaikutuksiin ympäristöön ja yhteiskuntaan, kun taas ESRS laajentaa näkökulman kattamaan myös kestävyystekijöiden vaikutukset yrityksen taloudelliseen tulokseen (Padilla-Garrido ja muut, 2024; Matuszak ja muut, 2025).

Suomessa vastuullisuusraportointi on lisääntynyt merkittävästi myös viime vuosina. Vuonna 2020 suurimmista yrityksistä jo 84 % raportoi vastuullisuustietoa, ja vuonna

2024 trendin arvioidaan jatkuneen kasvavana (KPMG, 2020; KPMG, 2024). Suomessa raportointiaste on Euroopan korkeimpia, sillä lähes kaikki suuryritykset sisällyttävät vastuullisuustietoja joko erillisiin raportteihin tai vuosikertomuksiinsa (KPMG, 2024).

KPMG:n (2024) tuoreiden tulosten perusteella vastuullisuusraportointi on nykyisin olennainen osa suuryritysten tavanomaisia liiketoimintakäytäntöjä. Maailmanlaajuisesti lähes kaikki suurimmat yritykset, 96 prosenttia G250-yrityksistä, sekä merkittävä osa kansallisista suuryrityksistä (N100) julkaisevat kestävyysraportteja. Euroopan tasolla 79 prosenttia N100-yrityksistä sisällyttää vastuullisuuteen liittyvää tietoa vuosikertomuksiinsa. Lisäksi 12 prosenttia eurooppalaisista yrityksistä viittaa raporteissaan jo ESRS-standardeihin, mikä osoittaa sääntelyn nopeaa sisällyttämistä käytäntöön. Riippumattoman varmuuden käyttö on myös kasvussa: yli puolet (54 %) Euroopan N100-yrityksistä teettää raporttiansa tarkastuksen ulkopuolisella taholla (KPMG, 2024).

Kaiken kaikkiaan EU:n ja Suomen kehitys osoittaa, että vastuullisuusraportointi on siirtynyt vapaaehtoisesta kohti pakollista ja tarkasti säänneltyä järjestelmää, joka nojaa kansainvälisiin standardeihin ja yhtenäisiin raportointivaatimuksiin. Tavoitteena on lisätä yritysten tuottaman kestävyteen liittyvän tiedon avoimuutta, vertailtavuutta ja luotettavuutta. CSRD-direktiivin ja sen toimeenpanoa ohjaavien ESRS-standardien käyttöönotto on vahvistanut kestävä kehityksen yhdistymistä yritysten strategioihin. Samalla sääntelyn laajeneminen asettaa kuitenkin yrityksille uusia vaatimuksia raportointiprosessien, tietojärjestelmien ja hallintorakenteiden kehittämisen osalta. Tämä voi erityisesti pienemmille toimijoille muodostua merkittäväksi hallinnolliseksi haasteeksi (Martinčević ja muut, 2024; EFRAG, 2023; KPMG, 2024).

CSRD:n voimaantulon jälkeen EU on kuitenkin tunnistanut yrityksille aiheutuneen hallinnollisen kuormituksen, mikä johti vuonna 2025 esitettyyn Omnibus-pakettiin. Sen tavoitteena on keventää yritysten hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa kestävyysraportoinnin sääntelykehikkoa. Paketissa ehdotetaan raportointivelvollisuuden

rajaamista suuriin yrityksiin, raportointiaikataulujen siirtämistä kahdella vuodella sekä tietovaatimusten yhdenmukaistamista muun EU-lainsäädännön kanssa. Käytännössä tämä johtaisi siihen, että CSRD:n raportointivelvoitteen alaisuuteen kuuluvien yritysten määrä vähenisi huomattavasti aiempaan sääntelyyn verrattuna. Toimien tavoitteena on keventää erityisesti pk-yritysten raportointirasitusta ja lisätä sääntelyn selkeyttä ilman, että EU:n kestävän kehityksen tavoitteista tingitään (EY, 2025).

2.3 Aikaisemmat teoriat ja mittaaminen

Tässä luvussa esitellään vastuullisuusraportointiin liittyviä aikaisempia teorioita. Teoreettinen kehikko tarjoaa kokonaisvaltaisen katsauksen yritysvastuun käytäntöihin ja auttaa ymmärtämään yritysvastuun vaikutusta yrityksen ja sidosryhmien välillä (Fernando & Lawrence, 2014). Vastuullisuusraportoinnin tutkimisen teoreettinen tausta ei ole vielä vakiintunut ja sen teoriapohjainen selittäminen on toistaiseksi ollut vähäistä, sillä yrityksen sosiaalisen ja ekologisen vastuullisuuden teemat ovat saaneet huomiota vasta 1990-luvun puolivälistä alkaen. Teoreettisen pohjan puuttumista voidaankin pitää yhtenä vastuullisuusraportoinnin tutkimuksen ongelmakohtista (Hahn & Kuhnen, 2013).

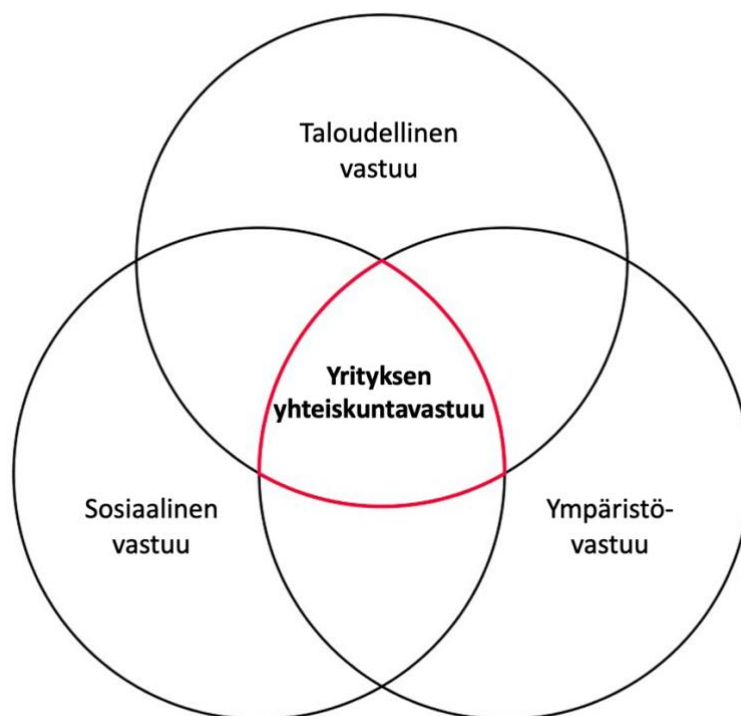
Vaikka vastuullisuusraportointiin liittyvä teoreettinen kehikko ei ole vakiintunut, on raportoinnin motiivien selittävinä teorioina pidetty etenkin sidosryhmäteoriaa ja legitimizeettiteoriaa (Hahn & Kuhnen, 2013). Molemmat sosiaaliset teoriat, sekä sidosryhmäteoria että legitimizeettiteoria, keskittyvät yrityksen ja sen sidosryhmien keskinäiseen vuorovaikutukseen. Erona teorioissa on kuitenkin toisistaan poikkeavat näkökulmat vuorovaikutuksen arvioimiseen (O'Donovan, 2002). Yritysten vastuullisuusraportoinnin motiivina vaikuttaa Hooghiemstran (2000) mukaan olevan halu vaikuttaa sidosryhmien mielipiteeseen yrityksestä ja sen toiminnasta, käytettävästä teoriasta huolimatta.

2.3.1 Kolmoistilin päätös

Visio kestävästä kehityksestä, jossa on kolme ulottuvuutta, kehitettiin 1980-luvun jälkipuoliskolla. Raportti *Our Common Future* (1987) vahvisti nämä kolme ulottuvuutta malliksi, jota käytetään sekä paikallisissa että kansallisissa ja globaaleissa kehitysstrategioissa. Svenssonin ja muiden (2018) mukaan John Elkington loi kolmoistilin päätöksen eli Triple Bottom Linen (TBL) 1990-luvun puolivälissä, jonka jälkeen se on saavuttanut valtavan suosion maailmalla.

Kolmoistilin päätös jakaa yritysten yhteiskuntavastuun kolmeen osa-alueeseen: taloudelliseen, sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Malli pohjautuu ajatukseen, että yritysten menestyksen perustana on taloudellisen tuloksen lisäksi myös sosiaalinen ja ympäristöllinen vastuu. Kolmoistilin päätös korostaa näiden kolmen näkökulman välistä tasa-arvoa ja toisiaan täydentävää merkitystä, kuten on havainnollistettu kuviossa 1. Mallin mukaan taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen näkökulma yhdessä muodostavat tasapainoisen ja yhtenäisen kehityksen yrityksen toiminnalle (Elkington, 1997).

Kuviossa 1 kolmen eri osa-alueen tasa-arvoisuutta on kuvattu yhtä suurilla ympyröillä, joiden keskelle sijoittuva alue edustaa yrityksen yhteiskuntavastuuta. Tämä alue muodostuu, kun taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen vastuu toteutuvat samanaikaisesti ja tasapuolisesti. Käytännössä näiden osa-alueiden huomioiminen yhtä aikaa voi kuitenkin olla haastavaa, sillä ne voivat toisinaan olla keskenään ristiriidassa tai kilpailla resursseista (Elkington, 1997; Hahn ja muut, 2015).

Kuvio 1. Graafinen kuvio kolmoistilinpäätöksestä eli TBL-mallista (Elkington, 1997).

Taloudellinen osa-alue koskee yrityksen taloudellista suoritusta, kuten liikevaihtoa, voittoa ja kasvua. Osa-alue kuvaa yrityksen kykyä tuottaa taloudellista hyötyä omistajilleen ja muille sijoittajille sekä sisältää tietoa esimerkiksi yrityksen kannattavuudesta, likviditeetistä, maksuvalmiudesta ja velkasuhteista. Se mittaa yrityksen taloudellista kykyä selviytyä ja kehittyä tulevaisuudessa sitomalla organisaation kasvu talouskasvuun ja arvioimalla, millä tavoin organisaation kasvu tukee talouden kehitystä. Pohjimmiltaan osa-alue keskittyy yrityksen luomaan taloudelliseen arvoon ja siihen, miten luotu arvo vaikuttaa talouteen ja edistää sen kapasiteettia (Alhaddi, 2015).

Kolmoistilinpäätöksen sosiaalinen ulottuvuus tarkoittaa yrityksen vaikutusta yhteiskuntaan, kuten työntekijöihin, asiakkaisiin ja yhteisöihin. Se mittaa käytäntöjä, jotka ovat hyödyllisiä ja oikeudenmukaisia työntekijöille, inhimilliselle pääomalle ja yhteiskunnalle (Elkington, 1997). Sosiaalinen osa-alue kattaa muun muassa kysymykset reilusta työolosuhteista, ihmisoikeuksista ja työyhteisön osallistamisesta. Se kuvaa myös, miten yritys kohtelee työntekijöitään ja asiakkaitaan, sekä huolehtii työntekijöidensä

terveydestä ja turvallisuudesta. Sosiaalinen ulottuvuus auttaa arvioimaan yrityksen kykyä luoda positiivista vaikutusta yhteiskuntaan ja sitoutua vastuulliseen toimintaan. Yritykset painottavatkin osa-aluetta luodakseen arvoa ja jakaakseen sitä sidosryhmilleen. Jos yritykseltä puuttuu sosiaalinen vastuu, voi se vaikuttaa negatiivisesti yrityksen tulokseen ja aiheuttaa taloudellisia kustannuksia (Alhaddi, 2015).

Ympäristöllinen osa-alue tarkoittaa yrityksen vaikutusta ympäristöön, kuten sen toimintaa koskien esimerkiksi luonnonvarojen käyttöä, jätteitä, päästöjä, sähkönkulutusta sekä ympäristöjalanjälkeä. Osa-alue sisältää tietoa yrityksen ympäristöpolitiikasta, -strategioista ja -tavoitteista sekä niiden toteutumisesta (Goel, 2010). Konrad ja muiden (2006) mukaan ympäristöllisen ulottuvuuden ja siihen sisältyvän ympäristövastuun tavoitteena on mahdollistaa luonnonvarojen säilyvyys yrityksen liiketoiminnasta huolimatta. Se auttaa arvioimaan yrityksen kykyä toimia kestävästi, uhraamatta resursseja tulevilta sukupolvilta, sekä kykyä vähentää ympäristön kuormitusta. Kestäviä toimia ovat esimerkiksi älykäs energiankulutus, kasvihuonepäästöjen vähentäminen ja ekologisen jalanjäljen pienentäminen (Goel, 2010). Ympäristövastuun huomioiminen yrityksen liiketoiminnassa edesauttaa resurssien käytön tehostamista, mikä taas mahdollistaa yrityksen suorituskyvyn kehittymisen ja tätä kautta taloudellisen edun (Gimenez ja muut, 2012). Myös Alhaddin (2015) mukaan ympäristövastuu vaikuttaa yrityksen tulokseen, ja sitä hyödyntämällä yritys voi saada taloudellista hyötyä.

Muun muassa Correia (2019) viittaa aiempaan tutkimukseen, jossa on esitetty, että perinteistä kolmoistilinpäätöksen mallia tulisi täydentää neljännellä ulottuvuudella, joka korostaa etiikkaa ja inhimillisiä näkökulmia. Tätä laajennettua lähestymistapaa kuvataan englanninkielisellä termillä Fourth Bottom Line. Näiden näkemysten mukaan kolmoistilinpäätöksen malli ei yksin riitä yrityksille, jotka haluavat edistää kokonaisvaltaisesti kestävästä kehitystä. Ottamalla huomioon neljännen osa-alueen, yritykset voivat osoittaa sitoutumistaan paitsi sosiaalisiin ja ympäristöllisiin myös eettisiin arvoihin ja periaatteisiin taloudellisen menestyksen ohella (Correia, 2019).

Myös Freeman ja muut (2007) ovat havainneet, että yritykset voivat luoda arvoa keskittymällä kolmoistilinpäätöksen ohella neljänteen näkökulmaan, jonka he näkevät niin sanottuna yrityskansalaisuutena. Heidän mukaansa yritysten tulee yhdistää arvonsa ja päämääränsä sidosryhmiensä arvoihin, sekä toimia tavalla, joka hyödyttää koko yhteiskuntaa (Freeman ja muut, 2007).

Useat tahot, kuten UNESCO, Kestävän kehityksen huippukokous sekä tutkijat vaativat kulttuurin sisällyttämistä kestävä kehityksen malliin uutena näkökulmana. Kulttuuria ei kuitenkaan yleisesti pidetä kolmoistilinpäätöksen erillisenä neljäntenä osa-alueena, vaan pikemminkin osana sosiaalista osa-aluetta. Kulttuuri koetaan kuitenkin tärkeänä tekijänä, sillä positiivinen yrityskulttuuri voi auttaa luomaan kestävämmän ja sosiaalisesti vastuullisen organisaation, mikä vaikuttaa positiivisesti yrityksen ympäristö- ja taloudellisiin osa-alueisiin ja tämän myötä myös yrityksen kokonaissuoriutumiseen. Voimakas ja positiivinen yrityskulttuuri voi edistää eettistä käyttäytymistä, työntekijöiden sitoutumista sekä täydellisyyteen tähtäämistä yrityksen yleisten tavoitteiden ja päämäärien kanssa (Jeurissen & Worrell, 2016).

2.3.2 Sidosryhmäteoria

Sidosryhmät tarkoittavat tahoja tai ryhmiä, joihin organisaation toiminnalla on jonkinlainen vaikutus-, tai jotka vaikuttavat siihen itse jollain tavalla. Yrityksen ja sen sidosryhmien välinen vaikutus on siis kaksisuuntainen (Mitchell ja muut, 1997). Yrityksen sidosryhmät voidaan jaotella yrityksen näkökulman perusteella kolmeen kategoriaan: sisäisiin sidosryhmiin, taloudellisiin eli liiketoimintasidosryhmiin ja yhteiskunnallisiin sidosryhmiin. Yrityksen sisäisiin sidosryhmiin kuuluu esimerkiksi johto, omistajat ja henkilökunta. Taloudellisiin eli liiketoimintasidosryhmiin luokitellaan yritykseen taloudellisen suhteen omaavat ryhmät, kuten asiakkaat, lainanantajat ja tavarantoimittajat. Yhteiskunnallisiin sidosryhmiin sisältyy muun muassa kilpailijat, media, verottaja, julkishallinnon toimijat ja muita tahoja, joilla ei ole suoraa taloudellista kiinnostusta yritystä kohtaan, mutta jotka voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa

yrittäjien toimintaan. Yrityksillä onkin paljon sidosryhmiä, jotka kaikki ovat kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta menestyksestä (Harmaala & Jallinoja 2012).

Sidosryhmät ovat yritykselle tärkeitä, sillä ne vaikuttavat olennaisesti yrityksen toimintaan ja sen menestymiseen. Yrityksen olisikin hyvä tunnistaa toimintansa kannalta merkityksellisimmät sidosryhmät ja pyrkiä priorisoimaan ja huomioimaan niiden näkemykset, sillä eri sidosryhmillä voi usein olla toisistaan poikkeavia tai jopa ristiriitaisia intressejä. Liiketoimintaan liittyvien ja yhteiskunnallisten sidosryhmien merkitys on aikaisempaan verrattuna kasvanut, sillä perinteisesti yritykset priorisoivat sisäisten sidosryhmien tarpeet etusijalle. Sidosryhmät ovat myös olleet 2000-luvulta alkaen aiempaa kiinnostuneita työntekijöihin ja muihin ihmisiin liittyvästä sosiaalisesta vastuullisuudesta. Yrityksen tulisi ottaa huomioon sille oleellisten sidosryhmien intressit vastuullisten strategisten päätösten pohdinnassa, sillä menestyäkseen yrityksen tulee huomioida ne sidosryhmät, joihin yrityksen toiminta vaikuttaa. Vastuullisuusraportoinnin näkökulmasta avainsidosryhmiksi voidaan luokitella yrityksen kannalta vaikutusvaltaiset ja yritysvastuusta kiinnostuneet sidosryhmät. (Harmaala & Jallinoja, 2012; Niskala ja muut, 2013, 74).

Sidosryhmäteoria, englanniksi stakeholder theory, on yritysvastuun käsitteiden ja käytäntöjen kentällä käytetty teoria, joka kuvaa yrityksen eri sidosryhmiä ja niiden vuorovaikutusta yrityksen kanssa. Teoria perustuu Freemanin (1984) teokseen *Strategic Management – A stakeholder approach*, jonka myötä sekä sidosryhmä käsitteenä että itse teoria nousi laajan joukon tietoisuuteen (Näsi, 1995). Sidosryhmäteorian keskiössä on ajatus yrityksen menestyksen riippumisesta siitä, kuinka hyvin se hallitsee suhteensa eri sidosryhmiinsä ja osaa luoda arvoa niille (Fernando & Lawrence, 2014). Täten yrityksen tulee tunnistaa ja arvioida sidosryhmiään, sekä kehittää strategioita mahdollisimman kattavaan ja moitteettomaan vuorovaikutukseen sidosryhmiensä kanssa (Fernando & Lawrence, 2014). Yrityksen ja etenkin yritysjohtajan tulisi lisäksi olla aktiivisesti tietoinen sidosryhmien arvoista ja odotuksista ja ottaa ne yritysvastuuseen liittyvässä päätöksenteossa huomioon (Taghian ja muut, 2015).

Sidosryhmäteorian perimmäisenä aatteena voidaankin pitää yrityksen pyrkimystä vastata sidosryhmiensä odotuksiin. Sidosryhmien huomioiminen yrityksen päätöksissä on Freemanin (1995) mukaan ainoa tapa menestyksen luomiseen sekä jatkuvan arvon tuottamiseen yritykselle. Sidosryhmien huomioiminen tukee yritystä myös riskien kontrolloimisessa ja konfliktien ennalta ehkäisemisessä (Niskala ja muut, 2003). Mitchellin ja muiden (1997) mukaan sidosryhmäteorian keskiössä on selvittää yrityksen kaikki eri sidosryhmät, tutkia sidosryhmien yhteys yritykseen ja täsmentää minkä sidosryhmien odotuksia yrityksen tulisi priorisoida suhteessa muihin.

Vastuullisuusajattelun kehittymistä voidaan pitää yhtenä sidosryhmien merkityksen kasvamiseen vaikuttaneena tekijänä. Yrityksiä pidetään nykyään merkittävänä osana laajempaa sosiaalista kokonaisuutta ja yhteiskuntaa, kun aikaisemmin ne nähtiin vain ympäristöstä erillisinä, itsenäisinä tekijöinä (Carroll, 1995). Sidosryhmäteoria on olennainen yritysvastuun näkökulmasta, sillä yrityksen vastuullisuustoiminnan vaikutukset kohdistuvat lähes poikkeuksetta myös ympäristöön ja yrityksen sidosryhmiin (Harmaala & Jallinoja 2012; Niskala ja muut, 2013). Näsin (1995) mukaan sekä yrityksen sidosryhmät että yhteiskunta ovat muutoksen mukana tulleet yhä tietoisemmiksi merkityksestään ja tämän myötä myös vaativimmiksi yritystä kohtaan.

Säännöllinen vastuullisuusraportointi voidaan nähdä yrityksessä tärkeänä keinona ylläpitää sidosryhmäkommunikaatiota ja väylänä informoida sidosryhmiä yrityksen vastuullisuustoimista (Hahn & Lulfs, 2014). Fernandez-Feijoon ja muiden (2014) mukaan yritykselle merkittävimmät sidosryhmät vastuullisuusraportoinnin näkökulmasta ovat sijoittajat, asiakkaat, työntekijät ja ympäristö.

2.3.3 Legitimiteettiteoria

Legitimiteettiteoria keskittyy siihen, miten yritys perustelee ja oikeuttaa toimintansa sidosryhmilleen ja yhteiskunnalle (Fernando & Lawrence, 2014). Legitimiteettiteoria on etenkin yritysvastuun ja yritysjohtamisen kentällä käytetty teoria, jonka keskiössä on niin

sanottu 'sosiaalinen sopimus' yrityksen ja yhteiskunnan välillä. Sosiaalinen sopimus kuvastaa yhteiskunnan odotuksia yrityksen toimintaa kohtaan. Yrityksen tulee toimia sosiaalisen sopimuksen mukaisesti, jotta sen legitimitetti ja asema säilyy yhteiskunnan silmissä (Deegan, 2006). Deeganin (2002) mukaan legitimitettiin ja sosiaalista sopimusta voidaan pitää yrityksen olemassaolon ja jatkuvuuden edellytyksenä.

Yrityksillä on legitimitteettiteorian mukaan voiton maksimointitavoitteen ohella aina myös moraalinen vastuu. Yritys voi esimerkiksi viestinnän kautta tai muuttamalla toimintaansa kontrolloida sen legitimitettiin, vaikka viime kädessä legitimitettiin arvioivat ja siitä päättävät yhteiskunta ja yrityksen sidosryhmät (O'Donovan, 2002). Sosiaalinen sopimus ja legitimaatio ovat ajasta ja paikasta riippuvaisia ilmiöitä ja täten ne muuttuvat yhteiskunnassa vallitsevien arvojen ja normien muuttuessa (Deegan, 2006). Muutokset vallitsevissa asenteissa ja normeissa tuottavat yrityksille painetta pysyä ajan tasalla ja muuttua muutosten myötä (O'Donovan, 2002). Yrityksen legitimitetti saattaa kärsiä, mikäli yrityksen tekemät muutokset toiminnassaan eivät ole onnistuneet sidosryhmien näkökulmasta tai raportoinnin läpinäkyvyys ei tyydytä sidosryhmiä (Hahn & Lulfs, 2014).

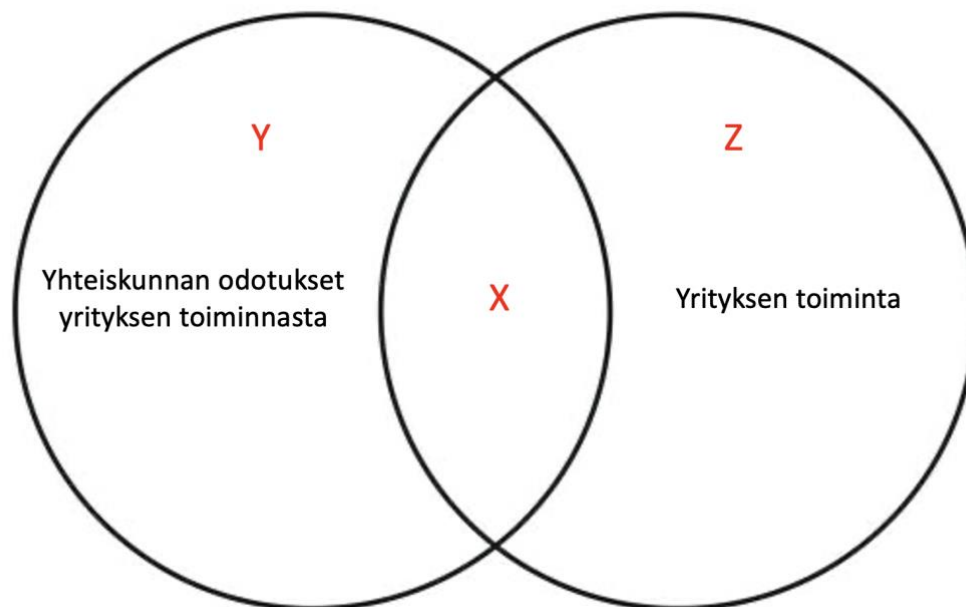
Yrityksen legitimitetti riippuu yhteiskunnan jäsenten hyväksynnästä ja luottamuksesta yritystä ja sen päätöksiä kohtaan. Se on Deeganin (2002) mukaan yksi yrityksen resurssi, jota se tarvitsee toimiakseen. Sidosryhmien aiheuttama paine yritystä ja sen toimintaa kohtaan vaihtelee yrityskohtaisesti, johtuen muun muassa yrityksen toimialasta tai toimintatavoista. Tästä syystä myös legitimitetin määrän tarve on eri suuruinen eri yrityksillä. Yrityksen kokema paine ja sidosryhmien reagoiminen vaikuttavat myös raportoinnin avoimuuteen (Colaco & Simao, 2018, 138).

Vastuullisuusraportointi on yritysten tapa raportoida toiminnastaan ja vastuistaan yhteiskunnalle ja sijoittajille, ja täten se voi lisätä yrityksen legitimitettiin. Mahdollisimman laajan raportoinnin avulla yrityksillä on mahdollisuus kertoa toiminnastaan rehellisesti ja avoimesti, minkä myötä he voivat lisätä sidosryhmiensä ja

yhteiskunnan luottamusta toimintaansa kohtaan (Deegan, 2002). Mikäli yritys haluaa muuttaa sidosryhmiensä kuvaa omasta toiminnastaan, tulee sen raportoida muutoksistaan esimerkiksi vastuullisuusraportoinnin muodossa. Mikäli yritys ei informoi päätöksistään tai toimintansa muutoksista millään tavalla, on sidosryhmien vaikeaa luoda ajantasainen kuva yrityksen toiminnasta ja sen legitimitetistä (O'Donovan, 2002).

Yritys epäonnistuu sosiaalisen sopimuksen noudattamisessa, mikäli sen koetaan poikenneen yhteiskunnassa vallitsevien arvojen ja normien mukaisesta toiminnasta. (O'Donovan, 2002). Tällöin yrityksen legitimitetti on vaarantunut ja syntyy legitimaatiokuilu. Legitimaatiokuilulla tarkoitetaan ristiriitaa yhteiskunnan ja yrityksen välillä siitä, miten yrityksen tulisi toimia. Kuilu muodostuu silloin, kun yhteiskunnan odotukset ja yrityksen todellinen toiminta eivät vastaa toisiaan (Sethi, 1986). Yhteiskunnan odotusten muutos voi myös synnyttää legitimaatiokuilun, mikäli yritys ei pysy muuttuvien odotusten mukana, vaan jatkaa toimintaansa aikaisempaan malliin. Muuttuvien odotusten myötä yrityksen toiminta ja yhteiskunnan odotukset sitä kohtaan ovat epäsuhdassa ja syntyy kuilu. Kuilu voi myös muodostua pelkkien sidosryhmien mielikuvien tai oletusten perusteella yritystä kohtaan, vaikka yritys ei todellisuudessa olisi poikennut yhteiskunnan normeista (Deegan, 2002). Legitimaatiokuilu voi lisäksi syntyä tilanteessa, jossa yrityksen toiminnasta selviää sellaisia asioita, jotka eivät ole aikaisemmin olleet julkista tietoa (Deegan, 2006).

O'Donovanin (2002) legitimaatiokuilua mukailevassa graafisessa kuviossa 2 toisen ympyrän (Y) muodostavat yhteiskunnan odotukset yrityksen toimintaa kohtaan ja toisen ympyrän (Z) muodostaa yrityksen toiminta. Ympyröiden välissä oleva alue (X) kuvaa yrityksen yhteiskunnan odotusten mukaista toimintaa, ja alueen tulisi teorian mukaan olla mahdollisimman suuri. Y ja Z alueet kuvaavat legitimaatiokuiluja, sillä niissä yrityksen toiminta ja yhteiskunnan odotukset eivät kohtaa, kuten kuviossa 2 on havainnollistettu (O'Donovan, 2002). Kuilun syntymistä tulisi siis välttää, sillä teorian tavoitteena on, että yrityksen toiminta vastaisi mahdollisimman laajasti yhteiskunnan odotuksia ja näkemyksiä (Deegan, 2006).

Kuvio 2. Graafinen kuvio legitimaatiokuilusta (O'Donovan, 2002).

Legitimaatiokuilua voidaan Sethin (1986) mukaan pienentää kolmen eri vaiheen avulla. Ensimmäinen vaihe on yrityksen tiedonannon ja koulutuksen parantaminen, jotta sidosryhmät saavat paremman käsityksen yrityksen toiminnasta ja sen tavoitteista. Toisessa vaiheessa yrityksen tulisi ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka vähentävät yrityksen ympäristövaikutuksia ja edistävät yhteiskuntavastuullista toimintaa. Kolmannessa vaiheessa yrityksen tulisi viestiä toimenpiteistään ja niiden tuloksista sidosryhmilleen, jotta ne ymmärtävät yrityksen vastuullisen toiminnan ja sen vaikutukset. Näiden vaiheiden avulla yritys voi vähentää legitimaatiokuilua ja parantaa yrityksen ja sen ympäristön välistä suhdetta (Seth, 1986).

Toisaalta Chon (2009) mukaan kuilua on mahdollista pienentää kolmen kommunikaatiotaktiikan avulla. Ensimmäinen taktiikka on yrityksen imagon kohennus. Imagon kohennuksen avulla yritys pyrkii linkittämään toimintansa positiivisiin arvoihin ja tämän myötä vakuuttamaan sidosryhmänsä legitimitietistään. Toinen Cho:n (2009) mukainen taktiikka on välttely ja torjuntataktiikka, jossa pyritään erottelemaan käynnissä olevan kriisin ja yrityksen yhteys toisistaan, jotta legitimitietti ei horju sidosryhmien tai

yhteiskunnan silmissä. Kolmas kommunikaatiotaktiikka on vastuuvapauslauselma, jonka avulla yritys pyrkii kieltämään vastuunsa ongelmista tai ongelmien olemassaolon yleensäkin (Cho, 2009).

Yritykset hyödyntävät vastuullisuusraportointia legitimitointityökaluna, jonka avulla he voivat kertoa sidosryhmilleen yhteiskunnallisista toimistaan. Myös ulkoinen paine kannustaa yrityksiä raportoimaan avoimesti vastuullisuusasioista, sillä sen avulla voidaan täyttää sidosryhmien odotuksia sekä toimivan että avoimen raportoinnin ja kommunikoinnin suhteen sidosryhmien välillä (Cho ja Patten, 2007).

Yritys voi säädellä raportoinnin määrää ja tasoa sen mukaan, kuinka paljon se hyödyttää yritystä legitimitietin säilyttämisessä. Jos yritys huomaa raportoinnin auttavan legitimitietinsä kasvattamisessa, voi se raportoida positiivisista asioista vielä aikaisempaa enemmän (Fernando & Lawrence, 2014). Cho ja Patten (2007) mukaan tutkimukset osoittavat, että yritykset käyttävät ympäristöraportointia legitimitointityökaluna eri tavoin riippuen teollisuuden alasta ja ympäristösuoriutumisesta. Heidän mukaansa yritykset, joiden ympäristönsuojelun taso on heikompi, raportoivat muita yrityksiä enemmän ympäristöasioistaan. Tutkimukset ovat kuitenkin saaneet vaihtelevia tuloksia edellä mainitun suhteen (Cho & Patten, 2007).

3 Raportointiin vaikuttavat tekijät

Tässä luvussa tarkastellaan aiemman tutkimuskirjallisuuden perusteella keskeisiä yrityskohtaisia tekijöitä, joiden on havaittu olevan yhteydessä vastuullisuusraportoinnin laajuuteen. Huomio kohdistuu erityisesti yrityksen kokoon, kannattavuuteen, toimialaan ja velkaantumisasasteeseen. Luvun tavoitteena on luoda perusta tutkielmassa esitetyille hypoteeseille. Lisäksi tarkastellaan, millä tavoin eri tekijät voivat vaikuttaa raportoinnin määrään. Tarkastelu pohjautuu aikaisempiin kansainvälisiin tutkimuksiin, joiden tulokset ovat osin yhteneviä, mutta joiltain osin myös ristiriitaisia.

3.1 Yrityksen koko

Aikaisemmat tutkimukset ovat todenneet yrityksen koon vaikuttavan merkittävästi vastuullisuusraportointiin. Kooltaan suuremmat yritykset raportoivat määrällisesti enemmän sekä monipuolisemmin toimintansa vastuullisuudestaan verrattuna pienempiin yrityksiin (Toppinen ja muut, 2012). Hahn ja Lulfs (2014) mukaan isoilla yrityksillä on usein laajempia ja yksityiskohtaisempia vastuullisuusraportteja verrattuna pienempiin yrityksiin.

KPMG (2017) kertoo tutkimusten osoittavan, että suuret yritykset raportoivat yleensä enemmän ei-taloudellista tietoa vuosikertomuksissaan. Yrityksen suurempi koko vaikuttaa positiivisesti sekä ympäristö- että sosiaalisen tiedon julkistamisen suhteelliseen osuuteen julkistamisen kokonaismäärästä (Petera ja muut, 2019). Yksi syy havaintoon voi olla paremmat resurssit. Suuremmilla yrityksillä on yleensä enemmän niin taloudellisia resursseja kuin henkilö- ja teknologisia resursseja, joita voidaan käyttää vastuullisuustietojen keräämiseen, analysointiin ja raportointiin. Tämä voi johtaa perusteellisempaan, enemmän informaatiota sisältävään raportointiin (Vidal & Kozak, 2008, s.73).

Suuret yritykset kohtaavat usein enemmän painetta sidosryhmien, kuten sijoittajien, asiakkaiden ja edunvalvontaryhmien taholta raportoida sosiaalisista- ja ympäristövaikutuksistaan, mikä voi johtaa avoimempaan ja läpinäkyvämpään raportointiin verrattuna pieniin yrityksiin. Yleisesti ottaen ulkoisen hyväksynnän ja legitimitietin tarve kasvaa yrityksen koon kasvaessa tai sen yhteiskunnallisen näkyvyyden ja vaikutusvallan lisääntyessä (Vitolla ja muut 2023; Hahn & Lulfs, 2014).

Vitolla ja muut (2023) toteavat, että suuret yritykset hyödyntävät vastuullisuusraportointia strategisena välineenä paitsi sidosryhmäluottamuksen vahvistamiseksi myös kilpailuedun rakentamiseksi. Raportointi toimii keinona hallita mainetta ja osoittaa vastuullisuutta, mikä lisää yrityksen houkuttelevuutta sijoittajien ja kuluttajien silmissä. Tämä tukee myös aiempien tutkimusten näkemystä siitä, että vastuullisuusraportoinnin motiivit ovat usein yhteydessä yrityksen haluun saavuttaa ja ylläpitää yhteiskunnallista legitimitettä sekä erottua positiivisesti kilpailijoistaan (Mousa & Hassan, 2015).

Suuremmilla yrityksillä on yleensä monimutkaisempi toiminta ja toimintaketjut, mikä voi tehdä vastuullisuusasioiden tunnistamisesta ja raportoinnista haastavampaa. Pienemmillä yrityksillä voi olla yksinkertaisempi raportointiprosessi, sillä heillä on vähemmän toimintoja ja toimitusketjussa välikäsiä, joiden vastuullisuutta seurata. On myös huomattu, että etenkin suurilla yrityksillä on vaikeuksia tuoda toimintansa negatiivisia puolia esille tuottamissaan vastuullisuusraporteissa (Einwiller & Carroll, 2020, s.328).

Vaikka suuremmilla yrityksillä voi olla enemmän haasteita vastuullisuusraportoinnin suhteen, on niillä kuitenkin enemmän resursseja ja suurempi sidosryhmäpaine raportoida kattavasti ja läpinäkyvästi. Tästä huolimatta toisinaan myös pienemmät yritykset saattavat priorisoida vastuullisuusraportointia ja raportoida suurempia yrityksiä kattavammin (Piecyk & Björklund, 2015).

Näillä perusteilla ensimmäinen hypoteesi on, että yrityksen koko vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

3.2 Kannattavuus

Yrityksen kannattavuus voi olla vastuullisuustiedon julkistamisen määrään vaikuttava tekijä. Kannattavimmilla yrityksillä on enemmän resursseja investoida vastuulisiin käytäntöihin ja korkealaatuiseen raportointiin. Kannattavempien yritysten myös oletetaan raportoivan enemmän sidosryhmien ja yhteiskunnan näkökannasta kuin vähemmän kannattavien yritysten (Branco & Rodrigues, 2008; Gamerschlag ja muut, 2011). Kannattava yritys saattaa kohdata suurempaa painetta sidosryhmien, kuten asiakkaiden ja sijoittajien osalta, sillä he haluavat osoittaa sitoutumisensa vastuullisiin käytäntöihin ja niistä raportointiin. Yritys voi kasvavan paineen myötä lisätä vastuullisuusraportointia täyttääkseen sidosryhmien odotukset (Hahn & Lulfs, 2014).

Kannattava yritys saattaa olla enemmän huolissaan maineensa turvaamisesta yhteiskunnassa sekä sidosryhmiensä luottamuksen säilyttämisestä. Tästä syystä yritys voi haluta priorisoida vastuullisia käytäntöjä ja niistä raportointia osoittaakseen sitoutumistaan yhteiskuntavastuuseen (Mousa & Hassan, 2015). Mikkilä ja Toppinen (2008) haluavat tuoda esille, ettei vastuullisuusraportointi kuitenkaan kerro yrityksen sen hetkisestä suorituskyvystä, vaan se on puhtaasti yrityksen ulkoista viestintää. Yrityksen pyrkiessä erottumaan kilpailijoistaan, voi se kuitenkin johtaa raportoinnin laadun korkeampaan tasoon (Mousa & Hassan, 2015, s. 49).

Kannattavalla yrityksellä voi olla myös taloudellisia kannustimia, kuten markkinaosuuden kasvattaminen tai pääoman saanti, vastuullisuuskäytäntöihin tai raportointiin liittyen. Garcia-Sanchez ja muut (2017) havaitsivat, että kannattavilla yrityksillä on korkeampi vastuullisuusraportoinnin laatu kuin vähemmän kannattavilla yrityksillä. Lisäksi heidän mukaansa yrityksen suorituskyky on merkittävä tekijä vastuullisuusraportoinnin laadun selittäjänä (Garcia-Sanchez ja muut, 2017). Liao ja muut (2019) toisaalta huomasivat,

että yritykset, jotka ovat sitoutuneet parempaan vastuullisuuteen, saavat myös usein parempia luottoluokituksia. Havainto osoittaa, että korkealaatuisella vastuullisuusraportoinnilla voi olla positiivinen vaikutus yrityksen kykyyn hankkia lisää pääomaa.

Useissa tutkimuksissa on todettu, että yritysvastuuraportointiin investoiminen voi olla kustannustehokasta, mutta sen vaikutukset yrityksen kannattavuuteen eivät ole yksiselitteisiä. Tutkimuksissa on havaittu eriäviä, jopa ristiriitaisia tuloksia vastuullisuusraportoinnin ja yrityksen kannattavuuden välillä. Joissakin tutkimuksissa on itse asiassa havaittu yrityksen kannattavuuden ja vastuullisuustiedon julkistamisen välillä olevan negatiivinen suhde (Chen ja muut, 2018).

Esimerkiksi Chen ym. (2018) tarkastelivat Kiinassa käyttöön otetun pakollisen CSR-raportointivelvoitteen vaikutuksia yritysten taloudelliseen suorituskykyyn ja havaitsivat, että raportointivelvoitteen piiriin kuuluneiden yritysten kannattavuus heikkeni sen käyttöönoton jälkeen. Tutkimuksessa todettiin erityisesti, että yritysten ROA ja ROE laskivat raportointivelvoitteen myötä, samalla kun toimintakulut kasvoivat ja investoinnit vähenivät. Tulosten perusteella lisääntynyt raportointi lisäsi yrityksiin kohdistuvaa ulkoista painetta toteuttaa vastuullisuustoimia, mikä johti kasvaneisiin kustannuksiin ja lyhyen aikavälin kannattavuuden heikkenemiseen. Samalla kuitenkin havaittiin myös myönteisiä vaikutuksia yhteiskunnalle, kuten saastepäästöjen vähenemistä (Chen ja muut, 2018).

Yksi selitys negatiiviselle suhteelle voi olla se, että vastuullisuustoimien toteuttaminen ja raportointi vaativat merkittäviä resursseja, kuten henkilöstöä, aikaa ja rahaa. Näiden resurssien käyttäminen voi johtaa lyhyellä aikavälillä kustannusten kasvuun, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti yrityksen kannattavuuteen. Jos yritys kamppailee kannattavuuden ylläpitämisessä, saattaa se haluta keskittyä enemmän kustannusten minimoimiseen ja taloudellisen suorituskyvyn parantamiseen, jolloin

vastuullisuusraportoimiseen käytettyjä resursseja saatetaan alkaa vähentää (Järvenpää ja muut, 2019).

Toisaalta, pitkällä aikavälillä vastuullisuustoimien kustannukset voivat olla hyvin pieni murto-osa yrityksen kokonaiskustannuksista ja yrityksen maine, asiakasuskollisuus, työntekijöiden sitoutuminen, sekä mahdollinen ympäristö- ja yhteiskuntavastuun hyöty voivat olla merkittäviä (Järvenpää ja muut, 2019). Osa yrityksistä saattaa haluta asettaa vastuullisuuden ja siitä raportoimisen etusijalle keinona parantaa yrityksen pitkän aikavälin taloudellista suorituskykyä ja kestävyyttä (Hahn & Kuhnen, 2013).

Toinen selitys negatiiviselle suhteelle yrityksen kannattavuuden ja vastuullisuusraportoinnin välillä voi olla se, että kun yritys julkaisee vastuullisuusraportin, se altistuu lisääntyneelle tarkastelulle ja mahdolliselle kritiikille sidosryhmien ja yhteiskunnan puolelta. Tämä voi aiheuttaa painetta yritykselle lisätä vastuullisuustoimiaan, mikä voi johtaa kustannusten kasvuun ja vaikuttaa negatiivisesti lyhyen aikavälin kannattavuuteen (Järvenpää ja muut, 2019). Pitkällä aikavälillä tällainen toiminta voi kuitenkin parantaa yrityksen mainetta ja asemaa markkinoilla, mikä voi johtaa positiivisiin vaikutuksiin sen kannattavuudessa (Hahn & Kuhnen, 2013).

Vaikka empiiriset tulokset eivät täysin vakuuta kannattavuuden vaikutuksesta julkistamisen määrään (Reverte, 2009), tutkielmani toinen hypoteesi on, että yrityksen kannattavuudella on positiivinen vaikutus raportoinnin sisällön laajuuteen.

3.3 Toimialan merkitys

Yrityksen toimialalla voi olla merkittävä vaikutus vastuullisuusraportoinnin määrään ja rakenteeseen, sillä eri toimialoilla on erilaisia sosiaalisia ja ympäristöön liitännäisiä haasteita, jotka vaikuttavat niiden sidosryhmiin eri tavoin (Kilian & Hennigs, 2014). Tämän seurauksena odotukset vastuullisesta liiketoiminnasta ja siitä raportoimisesta vaihtelevat toimialoittain. Toimialan merkitys vastuullisuusasioita tarkasteltaessa

vaikuttaa lisäksi yrityksen sidosryhmien hyväksynnän tarpeeseen (Hahn & Lulfs, 2014). Esimerkiksi ympäristön kannalta suurempiriskisillä toimialoilla toimivien yritysten sidosryhmät odottavat heiltä laajempaa raportointia verrattuna pienempiriskisiin toimialoihin (Kilian & Hennigs, 2014).

Muun muassa Ali ja muut (2017) viittaavat siihen, että niin sanottuihin korkean profiilin toimialoihin kuuluvilla yrityksillä on taipumus raportoida enemmän kuin muilla yrityksillä. Korkean profiilin toimialoilla viitataan toimialoihin, joilla on merkittävä vaikutus yhteiskuntaan, ympäristöön tai talouteen. Tälläisiä toimialoja ovat esimerkiksi öljy- ja kaasuteollisuus, kaivosala ja teknologia-ala. Myös Kilian ja Hennigs (2014) havaitsivat näillä herkillä toimialoilla toimivien yritysten raportoivan enemmän ympäristöasioistaan ja ihmisoikeuksistaan verrattuna vähemmän herkillä toimialoilla toimiviin yrityksiin. Petera ja muut (2019) huomasivat, että yrityksen kuuluminen korkean profiilin toimialaan vaikuttaa positiivisesti ympäristöasioista raportoinnin suhteelliseen osuuteen koko yrityksen julkistamisen määrästä. Nämä havainnot tukevat legitimizeettiteoriaa, sillä vahvan julkisen valvonnan alaisina toimivien alojen yritysten on perusteltava suhteessa enemmän toimintaansa verrattuna vähemmän valvottuihin yrityksiin (Petera ja muut, 2019).

Alin ja muiden (2017) tutkimuksen mukaan öljy- ja kaasualan yritykset raportoivat enemmän vastuullisuudestaan kuin muut toimialat. Tämä johtuu osittain siitä, että alan yritykset ovat alttiimpia vastuullisuushaasteille, mutta myös siitä, että sidosryhmät, kuten sijoittajat ja asiakkaat, ovat erityisen kiinnostuneita yritysten vastuullisuustoimista tällä toimialalla. Tutkimus korostaa lisäksi, että vastuullisuusraportoinnissa on suuri vaihtelu samalla toimialalla toimivien yritysten välillä. Esimerkiksi öljy- ja kaasuteollisuusalan suuresta koosta ja monimutkaisuudesta johtuen, vastuullisuusraportointi toimialan sisällä voi vaihdella merkittävästi muun muassa yrityksen koosta, maantieteellisestä sijainnista ja muista tekijöistä johtuen. Lisäksi raportoinnin laajuus voi vaihdella myös yrityksen strategisista tavoitteista, sidosryhmien odotuksista ja toimintaympäristön haasteista riippuen (Ali ja muut, 2017).

Korkean profiilin toimialat ovat usein alttiita merkittäville ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyville riskeille ja haasteille, mikä altistaa yritykset laajalle julkisuudelle. Riskit ja haasteet voivat myös vaikuttaa näiden toimialojen yritysten maineeseen ja kannattavuuteen. Vastuullisuushaasteiden ja julkisuuden myötä vastuullisuusraportointi on korkean profiilin toimialoille yksi olennainen tapa hallita riskejä ja suojella mainetta. Sidosryhmät ovat myös usein erityisen kiinnostuneita ja tarkastelevat yritysten vastuullisuustoimia kriittisemmin korkean profiilin toimialoilla (Ali ja muut, 2017). Deeganin ja Gordonin (1996) mukaan korkean profiilin toimialat saattavat yrittää avoimen raportoinnin avulla oikeuttaa toimintaansa. Vastuullisuuteen liittyvien haasteiden takia raporteissa saatetaan yrittää korostaa yrityksen pyrkimyksiä toimia eettisesti ja vastuullisesti haasteista huolimatta (Ali ja muut, 2017).

Levay ja Hartmannin (2019) tutkimus tarkastelee korkean ja matalan profiilin toimialojen yritysten vastuullisuusraportointia ja -toimintaa. Myös heidän tutkimuksensa mukaan korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset raportoivat enemmän vastuullisuudestaan, mutta samalla niillä on myös enemmän vastuullisuushaasteita kuin matalan profiilin toimialojen yrityksillä. Lisäksi tutkimus osoitti, että korkean profiilin toimialojen yrityksillä oli paremmat mahdollisuudet saada resursseja vastuullisuustoimintoihinsa verrattuna matalan profiilin toimialojen yrityksiin. Resurssien, kuten rahoituksen ja asiantuntemuksen, avulla yritykset voivat saada tukea kestäväen kehityksen raportointiin ja pyrkimyksien edistämiseen (Levay & Hartmann, 2019).

Korkean profiilin teollisuudenalat kohtaavat usein enemmän julkista valvontaa ja korkeampia odotuksia vastuulliselle liiketoiminnalle, mikä voi motivoida yrityksiä omaksumaan vankempia kestäväen kehityksen strategioita ja raportointikäytäntöjä (Delmas & Burbano, 2011). Muun muassa Delmas ja Burbano (2011) ovat havainneet yritysten, jotka toimivat aloilla joilla ympäristöystävällisyyttä vaaditaan sääntelyn tai kuluttajien kysynnän vuoksi raportoivan enemmän ympäristöystävällisistä käytännöistään, kuin yritysten, jotka eivät toimineet tällaisellä alalla.

Muun muassa Kilian ja muiden (2014) tutkimuksen mukaan energiateollisuuden yritykset raportoivat vähemmän ympäristövastuullisuudestaan verrattuna muihin korkean profiilin toimialoihin, kuten pankki- ja vakuutuslalle. Lisäksi tutkimuksen perusteella energiateollisuuden yritykset raportoivat enemmän taloudellisesta- ja sosiaalisesta vastuullisuudestaan kuin ympäristövastuullisuudestaan. Energiateollisuuden yrityksillä voi olla erityisiä haasteita ympäristövastuullisuuden raportoinnissa, mahdollisesti liittyen alan suuriin hiilidioksidipäästöihin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Tämä korostaa tarvetta kehittää parempia ympäristövastuullisuuden mittareita ja raportointikäytäntöjä energiateollisuuden yrityksille, jotta ne voivat olla vastuullisempia ja avoimempia ympäristövaikutuksistaan (Kilian ja muut, 2014).

Edellä mainitut tutkimukset osoittavat, että korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset kohtaavat lisääntyvää painetta vastuullisuuden suhteen ja tämä paine voi vaikuttaa yritysten omaksumiin vastuullisuuskäytäntöihin ja raportointiin. Yhteenvetona voidaankin todeta, että yrityksen toimiala vaikuttaa vastuullisuusraportoinnin määrään ja rakenteeseen, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten sekä sidosryhmien odotusten kautta. Raportointi muokkaa sen sosiaalisten ja ympäristövaikutusten ja sidosryhmien odotuksia. Tästä syystä yritysten on räätälöitävä raportointinsa oman toimialansa haasteiden ja mahdollisuuksien, sekä sidosryhmiensä tarpeiden ja mieltymysten mukaan. Näiden perusteluiden myötä tutkimuksen kolmas hypoteesi on, että yrityksen kuuluminen korkean profiilin toimialaan vaikuttaa positiivisesti sen vastuullisuustietojen sisällön laajuuden määrään.

3.4 Velkaantumisasteen merkitys

Yrityksen velkaantumisasteen tasolla voi olla vaikutusta sen vastuullisuusraportoinnin määrään. Velkaantuneet yritykset raportoivat usein vähemmän vastuullisuudestaan kuin vähemmän velkaantuneet yritykset. Myös korkeamman velkaantumisasteen omaavat yritykset raportoivat vähemmän vastuullisuudestaan pienemmän velkaantumisasteen

omaaviin yrityksiin verrattuna (Cho ja muut, 2012). Muun muassa Gao ja Heravi (2017) ovat tutkineet Kiinan yrityksiä ja havainneet, että yritysten velkaantumisasteella on negatiivinen vaikutus niiden vastuullisuusraportointiin.

Yksi mahdollinen selitys velkaantumisasteen vaikutukseen vastuullisuusraportoinnin määrään on taloudellinen stressi. Korkean velkaantumisasteen omaavat yritykset saattavat kokea taloudellista stressiä, mikä voi vaikuttaa niiden kykyyn panostaa vastuullisuusraportointiin. Tällöin yritykset saattavat keskittyä enemmän taloudellisiin näkökohtiin, kuten lyhyen aikavälin tuloksiin ja taloudellisen tilanteensa hoitamiseen, mikä voi johtaa vähäisempään panostukseen yrityksen vastuullisuuteen ja vastuullisuusraportointiin (Cho ja muut, 2012).

Lisäksi velkaantuneilla yrityksillä voi olla vähemmän resursseja ja kykyä johtaa vastuullisuuttaan kuin vähemmän velkaantuneilla yrityksillä, mikä voi vaikuttaa niiden mahdollisuuksiin tuottaa ja raportoida vastuullisuustietoja (Cho ja muut, 2012). Bouri ja muut (2019) ovat tutkineet Euroopan yrityksiä ja havainneet, että velkaantuneilla yrityksillä on vähemmän resursseja ja kykyä johtaa vastuullisuuttaan, kuin vähemmän velkaantuneilla yrityksillä. Heidän mukaansa tämä voi johtaa siihen, että velkaantuneet yritykset raportoivat vähemmän vastuullisuudestaan verrattuna vähemmän velkaantuneisiin yrityksiin.

Velkaantuneilla yrityksillä saattaa olla myös enemmän painetta vastata sijoittajien vaatimuksiin ja priorisoida niitä. Sijoittajien vaatimukset voivat painottua enemmän taloudelliseen suorituskyykyyn kuin vastuullisuuteen, mikä voi vaikuttaa velkaantuneiden yritysten vastuullisuusraportointiin heikentävällä tavalla (Cho ja muut, 2012). Toisaalta velkaantuneet yritykset saattavat eristäytyä sidosryhmistään, kuten sijoittajista, asiakkaista, työntekijöistä ja yhteiskunnasta. Velkaantuneilla yrityksillä voi olla myös haasteita sidosryhmien huomioimisessa ja kommunikaatiossa vastuullisuusasioissa. Tämä voi johtaa heikompaan panostukseen vastuullisuusraportointiin ja vastuullisuuden hallintaan yleisesti (Bouri ja muut, 2019).

Nämä tutkimukset viittaavat siihen, että yrityksen velkaantumisasteella voi olla vaikutus sen vastuullisuusraportointiin. Tutkimusten mukaan korkeamman velkaantumisasteen omaavat yritykset raportoivat vähemmän vastuullisuudestaan. Edellä mainittujen perustelujen myötä neljäs hypoteesi on, että yrityksen korkea velkaantumisaste vaikuttaa negatiivisesti sen vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

4 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Edellisissä luvuissa tarkasteltiin vastuullisuusraportointiin liittyvää teoreettista taustaa ja aiempaa tutkimusta sekä muodostettiin tutkimuksen hypoteesit. Tässä luvussa siirrytään tutkielman empiiriseen osioon, jossa tarkastellaan aineiston ja tilastollisten menetelmien avulla, miten yrityksen koko, toimiala, kannattavuus ja velkaantuneisuus ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen suomalaisissa pörssiyrityksissä. Empiirisen tarkastelun tavoitteena on testata teoreettisen viitekehyksen pohjalta muodostettuja oletuksia käytännön aineiston avulla.

Tutkimuksessa pyritään vastaamaan seuraavaan tutkimuskysymykseen:

Mitkä tekijät vaikuttavat kestävän kehityksen julkistamisen kokonaismäärään suomalaisissa pörssiyrityksissä?

Tutkimuksessa testataan neljää aiemman kirjallisuuden pohjalta muodostettua tutkimushypoteesia:

H1. Yrityksen koko vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H2. Yrityksen kuuluminen korkean profiilin toimialaan vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H3. Yrityksen kannattavuus vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H4. Yrityksen korkeampi velkaantumisaste vaikuttaa negatiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

Tutkielman empiirisen osuuden tutkimusmenetelmänä käytetään määrällistä-, eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, jossa tutkittavaa kohdetta kuvataan ja analysoidaan numeroiden ja tilastojen perusteella. Tutkimusmenetelmänä käytetään usean muuttujan lineaarista regressioanalyysiä. Lineaarisen regressioanalyysin avulla kuvaan matemaattisesti mahdollisesti löydettyjä riippuvuuksia valitsemieni muuttujien ja vastuullisuusraportoinnin sanallisen määrän välillä. Tutkielman empiirisen osan aineistona käytetään Nasdaq OMX Helsinki 25 -indeksin yrityksiä. Tarkasteluun

sisällytetään yritykset, joilta on saatavilla tutkimuksen kannalta olennaiset ja keskenään vertailukelpoiset tiedot.

4.1 Aineisto

Tutkimuksen aineisto koostuu suomalaisten pörssiyritysten vastuullisuusraporteista sekä yritysten taloudellisista tunnusluvuista vuosilta 2022-2024. Aineisto on rajattu koskemaan 21 suomalaista pörssiyritystä, jotka edustavat useita eri toimialoja ja kuuluvat Nasdaq Helsinki -pörssin suurimpiin ja tunnetuimpiin yhtiöihin. Tutkimukseen on sisällytetty vain ne yritykset, joilta oli saatavilla tutkimuksen kannalta vertailukelpoiset vastuullisuusraportit ja taloudelliset tunnusluvut kaikilta tarkasteluvuosilta. Tutkimukseen sisältyvät yritykset ovat: Kone Oyj, Elisa Oyj, Fortum Oyj, Huhtamäki Oyj, Kemira Oyj, Kesko Oyj, Konecranes Oyj, Metso Oyj, Neste Oyj, Nokia Oyj, Nokian Renkaat Oyj, Orion Oyj, Outokumpu Oyj, Qt Group Oyj, Stora Enso Oyj, TietoEvy Oyj, UPM-Kymmene Oyj, Valmet Oyj, Wärtsilä Oyj Abp, Hiab (Cargotec) ja Kojamo Oyj.

Tutkimuksessa hyödynnettävä vastuullisuusraportointia koskeva aineisto on kerätty yritysten julkisesti saatavilla olevista vastuullisuusraporteista sekä vuosikertomusten vastuullisuutta käsittelevistä osioista. Raportit on ladattu yritysten virallisilta verkkosivuilta ja sijoittajaviestinnän julkaisuarkistoista. Tutkimuksessa tarkastellaan vastuullisuusraportoinnin sisällöllistä laajuutta, jota mitataan raporttien tekstisisällön sanojen lukumäärällä. Mittaus on rajattu koskemaan vastuullisuuteen liittyvää sanallista informaatiota, eikä analyysiin ole sisällytetty tilinpäätöstaulukoita, graafeja tai liitetietoja.

Yritysten taloudelliset tunnusluvut ja toimialatiedot on kerätty Orbis-tietokannasta. Tunnusluvut on kerätty yrityskohtaisesti samoilta tarkasteluvuosilta ja yhdistetty vastuullisuusraporttien sanamääräaineistoon yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Aineisto muodostaa kolmen vuoden mittaisen paneeliaineiston, jossa samoja yrityksiä tarkastellaan useamman peräkkäisen tilikauden ajalta. Yritysjoukon rajaus perustuu tutkimuksen tavoitteeseen tarkastella vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuutta

suurissa suomalaisissa pörssiyhtiöissä. Yritykset on valittu siten, että niiltä on saatavilla vertailukelpoista vastuullisuusraportointia kaikilta tarkasteluvuosilta. Rajaus tukee aineiston ajallista ja sisällöllistä vertailtavuutta sekä mahdollistaa yrityskohtaisten erojen tarkastelun.

4.2 Tutkimusmenetelmät ja muuttujat

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena empiirisenä tutkimuksena, jossa tarkastellaan yrityskohtaisten piirteiden yhteyttä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen. Tutkimusmenetelmänä käytetään monimuuttujaista lineaarista regressioanalyysiä, jonka avulla voidaan samanaikaisesti arvioida useiden selittävien muuttujien vaikutusta yhteen selitettävään muuttujaan. Lineaarinen regressiomalli soveltuu tilanteisiin, joissa tavoitteena on selvittää, missä määrin valitut tekijät selittävät tarkasteltavan ilmiön vaihtelua muiden tekijöiden pysyessä vakioina (Gujarati & Porter, 2009).

Monimuuttujaisessa regressiomallissa selitettävä muuttuja esitetään lineaarisena funktiona selittävistä muuttujista ja virhetermistä. Kaavassa (1) malli on esitetty yleisessä muodossa:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_i X_i + \varepsilon \quad (1)$$

missä Y kuvaa selitettävää muuttujaa, β_0 on vakiotermi, β_1 – β_i ovat selittävien muuttujien regressiokertoimia, X_1 – X_i selittäviä muuttujia ja ε virhetermiä. Regressiokertoimet ilmaisevat, kuinka paljon selitettävä muuttuja muuttuu selittävän muuttujan muuttuessa yhden yksikön verran muiden muuttujien pysyessä ennallaan. Virhetermi puolestaan kuvaa mallin selittämätöntä osuutta eli niitä tekijöitä, joita ei ole sisällytetty analyysiin mutta jotka vaikuttavat selitettävään muuttujaan (Gujarati & Porter, 2009).

Tutkimusaineisto muodostaa paneeliaineiston, jossa samoja yrityksiä tarkastellaan useamman peräkkäisen tilikauden ajalta. Paneeliaineiston käyttö mahdollistaa yritysten välisten erojen tarkastelun ja ajallisen vaihtelun huomioimisen analyysissä. Tutkimuksen

selitettävä muuttuja kuvaa vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuutta. Selittävinä muuttujina käytetään yrityksen kokoa, kannattavuutta, velkaantuneisuutta sekä toimialaa. Lisäksi regressiomalliin sisällytetään vuosi- ja toimialakohtaisia kontrolli (dummy) -muuttujia, joiden avulla pyritään huomioimaan sellaiset ajalliset ja rakenteelliset tekijät, jotka voivat vaikuttaa raportoinnin määrään mutta eivät ole tutkimuksen varsinaisessa tarkastelussa.

4.2.1 Selitettävä muuttuja

Tutkimuksen selitettävänä (riippuvana) muuttujana toimii vastuullisuusraportoinnin määrä. Vastuullisuusraportoinnin laajuutta mitataan yritysten vastuullisuusraporteissa esiintyvän sanallisen sisällön sanamäärällä. Sanamäärä on laskettu Microsoft Word -ohjelman Word Count -toiminnon avulla. Näin muodostettu sanamäärä toimii tutkimuksessa vastuullisuusraportoinnin laajuutta kuvaavana määrällisenä proxy-muuttujana.

Mittaustapa on toteutettu systemaattisesti kaikille yrityksille ja vuosille samalla periaatteella, mikä tukee muuttujan vertailukelpoisuutta ja tutkimuksen sisäistä johdonmukaisuutta. Mittauksessa on huomioitu ainoastaan vastuullisuuteen liittyvä tekstimuotoinen sisältö, kuten leipäteksti, otsikot ja sanalliset kuvaukset yrityksen vastuullisuustoimista. Taulukot, kuvat, graafiset esitykset ja numeeriset tunnuslukutaulukot on rajattu analyysin ulkopuolelle, sillä tutkimuksen tavoitteena on mitata vastuullisuusraportoinnin sanallista laajuutta. Sanamäärä kuvaa raportoinnin laajuutta määrällisestä näkökulmasta, mutta ei ota kantaa sen sisällölliseen laatuun tai informatiivisuuteen. Mittaria voidaan kuitenkin pitää perusteltuna, sillä aiemmassa tutkimuksessa raportoinnin laajuutta on usein mitattu sanamäärän avulla (esim. Petera ja muut, 2019).

Tarkastelujakson aikana vastuullisuusraportoinnin esitystapa vaihtelee osittain yritys- ja vuosikohtaisesti. Erityisesti vuonna 2024 useat yritykset ovat sisällyttäneet

vastuullisuutta koskevat tiedot osaksi vuosikertomustaan erillisen vastuullisuusraportin sijaan. Tästä huolimatta sanamäärän mittaaminen on toteutettu yhdenmukaisesti siten, että analyysiin on sisällytetty kaikki vastuullisuutta käsittelevä sanallinen sisältö riippumatta raportin muodollisesta rakenteesta. Näin varmistetaan mittauksen vertailukelpoisuus yritysten ja vuosien välillä.

4.2.2 Selittävät muuttujat

Tässä tutkimuksessa vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuutta selitetään useilla yritysکوhtaisilla tekijöillä. Selittäviksi muuttujiksi on valittu yrityksen koko, kannattavuus, velkaantuneisuusaste ja toimiala. Muuttujien valinta perustuu aiempaan vastuullisuusraportointia käsittelevään tutkimukseen, jossa näitä tekijöitä on tarkasteltu mahdollisina raportoinnin laajuuteen vaikuttavina taustatekijöinä. Lisäksi regressiomalliin sisällytetään vuosikohtaisia dummy-muuttujia, joiden avulla kontrolloidaan tarkastelujakson aikana tapahtunutta ajallista vaihtelua.

Selittävät muuttujat on valittu siten, että ne kuvaavat yrityksen keskeisiä taloudellisia ja toiminnallisia ominaisuuksia ja täydentävät toisiaan analyysissä. Tavoitteena on, että kukin muuttuja tuo malliin omaa, erillistä informaatiotaan vastuullisuusraportoinnin sanallisen laajuuden selittämiseksi. Mikäli selittävät muuttujat korreloivat voimakkaasti keskenään, voi syntyä multikollineaarisuutta, jolloin yksittäisten muuttujien vaikutusta on vaikea erottaa toisistaan. Tästä syystä muuttujien keskinäisiä yhteyksiä tarkastellaan empiirisessä osassa ennen varsinaisen regressioanalyysin toteuttamista.

Yrityksen kokoa mitataan tutkimuksessa yrityksen kokonaisvarojen (Total Assets) perusteella. Muuttuja on logaritmoitu, jotta kokoluokkien väliset suuret erot tasoittuvat ja muuttuja olisi vertailukelpoisempi eri yritysten välillä. Yrityksen kokoa pidetään vastuullisuusraportointia koskevassa kirjallisuudessa keskeisenä selittävänä tekijänä, sillä sen katsotaan heijastavan yrityksen käytettävissä olevia resursseja, näkyvyyttä ja sidosryhmien asettamia odotuksia. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että

suuremmat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan usein laajemmin kuin pienemmät yritykset (esim. Toppinen ja muut, 2012).

Yrityksen kannattavuutta mitataan kokonaisvarojen tuottoosentilla (Return on Assets, ROA), joka lasketaan jakamalla tilikauden tulos yrityksen kokonaisvaroilla ($ROA = \text{tilikauden tulos} / \text{kokonaisvarat}$). ROA kuvaa yrityksen kykyä tuottaa voittoa suhteessa sen käytössä oleviin varoihin ja on laajasti käytetty mittari taloudellisen suorituskyvyn arvioinnissa. Muuttuja soveltuu hyvin eri toimialojen väliseen vertailuun, sillä se ei riipu yrityksen pääomarakenteesta. Aiemmassa tutkimuksessa kannattavuuden on usein oletettu olevan yhteydessä vastuullisuusraportointiin, mutta tutkimustulokset eivät ole olleet yksiselitteisiä (Chen ja muut, 2018).

Yrityksen velkaantuneisuusastetta (Debt-to-Equity Ratio) käytetään kuvaamaan yrityksen rahoitusrakennetta. Muuttuja on laskettu jakamalla yrityksen taseen velat omalla pääomalla ($\text{velkaantuneisuusaste} = \text{velat} / \text{oma pääoma}$). Näin muodostettu tunnusluku kuvaa yrityksen riippuvuutta ulkoisesta rahoituksesta suhteessa omaan pääomaan. Velkaantuneisuusaste on suhteellinen mittari, minkä vuoksi se mahdollistaa eri kokoisten yritysten vertailun. Aiemmassa tutkimuksessa velkaantuneisuutta on tarkasteltu yhtenä yrityksen taloudellista asemaa kuvaavana tekijänä, jonka on oletettu olevan yhteydessä yrityksen raportointikäyttäytymiseen, esimerkiksi velkojien ja muiden sidosryhmien tiedontarpeen kautta (Cho ja muut, 2012). Tässä tutkimuksessa velkaantuneisuusaste sisällytetään malliin yrityksen rahoitusrakennetta kuvaavana selittävänä muuttujana.

Yrityksen toimialaa käytetään tutkimuksessa selittävänä muuttujana kuvaamaan yritysten toimintaympäristöön liittyviä eroja vastuullisuusraportoinnissa. Toimiala on kuvattu dummy-muuttujana, jossa yritykset on jaettu korkean profiilin toimialoihin ja muihin toimialoihin. Korkean profiilin toimialoihin luokitellaan erityisesti alat, joilla on keskimääräistä suuremmat ympäristö- ja yhteiskuntavaikutukset. Tällaisia aloja ovat

esimerkiksi teollisuus, energia ja materiaaliteollisuus. Muuttuja saa arvon 1, jos yritys kuuluu korkean profiilin toimialaan, ja muissa tapauksissa arvon 0.

Toimialan luokittelu perustuu yritysten päätoimialoihin NACE Rev.2 -luokituksen mukaisesti. Yrityskohtaiset NACE Rev2 -koodit ja toimialakuvaukset on esitetty tarkemmin liitteessä 1. Toimialamuuttujan avulla pyritään huomioimaan, että eri toimialoilla toimiviin yrityksiin kohdistuu erilaista sidosryhmäpainetta ja erilaisia odotuksia vastuullisuuden suhteen. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan usein laajemmin, koska niiden toimintaan kohdistuu enemmän julkista huomiota sekä ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä odotuksia (Kilian & Hennigs, 2014; Ali ja muut, 2017). Toimialamuuttuja sisällytetään regressiomalliin, jotta voidaan tarkastella, selittääkö toimiala osaltaan vastuullisuusraportoinnin sanallisen laajuuden vaihtelua yritysten välillä.

Tutkimusaineistoon sisältyvät yritykset toimivat samalla päätoimialalla koko tarkastelujakson 2022-2024 ajan. Vaikka yksittäisissä yrityksissä tapahtui joitakin rakenteellisia muutoksia, kuten fuusioita tai nimenmuutoksia, eivät ne vaikuttaneet yritysten toimialaluokitukseen. Näin ollen toimialadummyn arvo pysyi yrityskohtaisesti samana koko tutkimusperiodin ajan, mikä tukee aineiston vertailukelpoisuutta.

Lisäksi regressiomalliin sisällytetään vuosikohtaiset dummy-muuttujat vuosille 2023 ja 2024. Niiden avulla pyritään huomioimaan tarkastelujakson aikana tapahtuneet ajalliset muutokset, jotka voivat vaikuttaa vastuullisuusraportoinnin laajuuteen, mutta eivät ole tutkimuksen varsinaisena kohteena. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi raportointikäytäntöjen yleinen kehittyminen tai toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset tarkastelujakson aikana.

4.3 Aineiston ja menetelmän rajoitteet

Tutkimuksen aineistoon ja käytettyihin menetelmiin liittyy useita tekijöitä, jotka on syytä huomioida tuloksia tulkittaessa. Aineisto perustuu Nasdaq OMX Helsinki 25 -indeksin yrityksiin ja koostuu vastuullisuusraporteista ja taloudellisista tunnusluvuista vuosilta 2022-2024. Kaikilta yrityksiltä ei kuitenkaan ollut saatavilla tutkimuksen kannalta vertailukelpoisia tietoja jokaiselta tarkasteluvuodelta, minkä vuoksi aineistoa jouduttiin rajaamaan sekä yritys- että havaintokohtaisesti. Tutkimukseen sisällytettiin ne yritykset ja vuodet, joilta vastuullisuusraportit ja taloudelliset tunnusluvut olivat riittävän vertailukelpoisia. Tällaiset rajaukset parantavat aineiston yhtenäisyyttä ja analyysin luotettavuutta, mutta samalla ne pienentävät havaintomäärää ja rajoittavat tulosten yleistettävyyttä kaikkiin suomalaisiin pörssiyrityksiin.

Pankki- ja rahoitusalan yhtiöt, Sampo ja Nordea, rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle toimialakohtaisten erityispiirteiden vuoksi. Näiden yritysten vastuullisuusraportointi keskittyy pitkälti rahoitustoiminnan vastuullisuuteen, kuten riskienhallintaan, sijoituskäytäntöihin ja luotonantopolitiikkaan, eikä ole suoraan verrattavissa teollisuustai palvelualojen yritysten raportointiin. Lisäksi esimerkiksi Nordean konsernirakenne ja juridinen kotipaikka Ruotsissa vaikeuttavat sen rinnastamista muihin suomalaisiin pörssiyrityksiin. Näiden rajauksien tavoitteena oli varmistaa aineiston mahdollisimman hyvä vertailukelpoisuus ja analyysin luotettavuus.

Osa Nasdaq Helsinki 25 -indeksin yrityksistä rajattiin aineiston ulkopuolelle niiden raportointikäytäntöjen tai rakenteellisten erityispiirteiden vuoksi. Mandatum jätettiin pois tarkastelusta, sillä yhtiö eriytyi Sampo-konsernista lokakuussa 2023. Mandatumin vuoden 2022 vastuullisuustiedot sisältyivät osaksi konsernitason raportointia, eikä tietoja ole mahdollista erottaa luotettavasti yhtiökohtaisiksi havainnoiksi. Eriytymisen seurauksena Mandatumilta ei ole saatavilla yhtenäistä ja yritysakohtaisesti vertailukelpoista vastuullisuusraportointia koko tarkastelujaksolta.

SSAB puolestaan jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle, sillä yhtiön ensisijainen kotipaikka ja raportointirakenne ovat Ruotsissa ja vastuullisuusraportointi julkaistaan konsernitason emoyhtiö SSAB AB:n nimissä. Erillistä Suomea koskevaa raportointia ei ole saatavilla, minkä vuoksi tietoja ei voida pitää vertailukelpoisina muiden suomalaisten pörssiyritysten kanssa.

Fortum Oyj:n vuoden 2023 vastuullisuusraportti ja taloudelliset tunnusluvut jätettiin myös aineiston ulkopuolelle. Yhtiö menetti määräysvallan Venäjän liiketoimintoihinsa vuonna 2023, minkä seurauksena kyseinen liiketoiminta poistui konsernin varsinaisesta taloudellisesta raportoinnista. Tämä poikkeuksellinen rakenteellinen muutos vaikutti keskeisten taloudellisten tunnuslukujen raportointiin, minkä myötä esimerkiksi kannattavuutta ja velkaantuneisuutta kuvaavia muuttujia ei ollut saatavilla vertailukelpoisessa muodossa. Yhtiön vuosien 2022 ja 2024 vastuullisuusraportit ja tunnusluvut kuitenkin sisällytettiin aineistoon, sillä ne olivat tutkimuksen kannalta riittävän vertailukelpoisia.

Aineiston muodostumiseen liittyy lisäksi rakenteellinen rajoite konsernitason raportoinnin vuoksi. Hiab ei tarkastelujaksolla ollut itsenäinen pörssiyritys, vaan osa Cargotec-konsernia, eikä sillä ollut omaa erillistä vastuullisuusraporttia. Tämän vuoksi aineistossa käytettiin Cargotecin konsernitason raportointia, joka kattaa myös Hiabin liiketoiminnan. Ratkaisu tukee aineiston jatkuvuutta, mutta tarkastelu tapahtuu konsernitason eikä yksittäisen liiketoiminta-alueen tasolla.

Tutkimusmenetelmään liittyy myös rajoitteita aineiston rajauksien lisäksi. Tässä tutkimuksessa vastuullisuusraportoinnin laajuutta mitataan sanamäärän avulla. Sanamäärä kuvaa raportoinnin määrää, mutta se ei välttämättä kerro raportoinnin laadusta, sisällön syvyydestä tai siitä, kuinka informatiivista tieto on. Yritys voi esimerkiksi tuottaa pitkän raportin ilman, että sisältö on merkittävästi yksityiskohtaisempaa tai paremmin vertailtavaa. Lisäksi vastuullisuusraporttien rakenne

ja esitystapa vaihtelevat yritysten välillä, mikä voi vaikuttaa sanamäärään, vaikka varsinainen raportoinnin taso ei olisi muuttunut.

Myös regressiomalliin liittyy tavanomaisia rajoitteita. Malliin on sisällytetty keskeisiä yrityksen ominaispiirteitä kuvaavia muuttujia, kuten koko, kannattavuus, velkaantuneisuus ja toimiala, mutta vastuullisuusraportointiin voivat vaikuttaa myös monet muut tekijät, joita ei ole ollut mahdollista sisällyttää analyysiin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi omistusrakenne, yritysstrategia, kansainvälisyys tai johdon suhtautuminen vastuullisuuteen. Näiden tekijöiden puuttuminen voi osaltaan vaikuttaa mallin selitysasteeseen.

Mallin lisäksi taloudellisten tunnuslukujen käyttö selittävinä muuttujina sisältää rajoitteita. Yritysten tilinpäätöstiedot perustuvat julkisesti raportoituihin lukuihin, mutta yksittäiset rakenteelliset muutokset, kuten yritysjärjestelyt tai liiketoimintojen myynnit, voivat vaikuttaa tunnuslukuihin merkittävästi yksittäisinä vuosina. Tällaiset muutokset eivät välttämättä heijasta yrityksen normaalia taloudellista tilannetta, mikä voi lisätä vaihtelua aineistossa.

Lisäksi tutkimus perustuu suhteellisen lyhyeen kolmen vuoden tarkastelujaksoon, mikä rajoittaa mahdollisuuksia tarkastella pitkän aikavälin kehityssuuntia vastuullisuusraportoinnissa. Paneeliaineisto mahdollistaa yritysten välisten erojen ja ajallisen vaihtelun tarkastelun, mutta tulokset kuvaavat ensisijaisesti tarkastelujakson tilannetta eivätkä välttämättä ole suoraan yleistettävissä pidemmälle aikavälille.

Edellä mainituista rajoitteista huolimatta aineistoa voidaan pitää tutkimuksen tavoitteiden kannalta riittävän kattavana ja vertailukelpoisena. Yritysvalinnat ja rajaukset on tehty ensisijaisesti aineiston johdonmukaisuuden, luotettavuuden ja analyysin toteutettavuuden varmistamiseksi.

4.4 Empiiriset mallit

Tutkielman empiirisessä osassa vastuullisuusraportoinnin sanallista laajuutta analysoidaan usean selittävän muuttujan lineaarisen regressioanalyysin (2) avulla. Regressioanalyysin tavoitteena on selvittää, mitkä yrityskohtaiset tekijät ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen, kun muut tekijät pidetään vakioina. Tutkimuksessa käytettävä regressiomalli on muotoa:

$$\begin{aligned} \text{Sanamaara}_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 \text{Koko}_{i,t} + \beta_2 \text{Toimiala}_i + \beta_3 \text{Kannattavuus}_{i,t} + \\ & \beta_4 \text{Velkaaste}_{i,t} + \beta_5 v_{2023}_t + \beta_6 v_{2024}_t + \varepsilon_{i,t}, \end{aligned} \quad (2)$$

missä:

$\text{Sanamaara}_{i,t}$ = selitettävä muuttuja (yrityksen i vastuullisuusraportoinnin sanamäärä vuonna t)

β_0 = vakiotermi

$\beta_1 \dots \beta_6$ = regressiokertoimet / selittävien muuttujien kertoimet

$\text{Koko}_{i,t}$ = yrityksen koko

Toimiala_i = toimialadummy (1 = korkean profiilin toimiala, muuten 0)

$\text{Kannattavuus}_{i,t}$ = yrityksen kannattavuus

$\text{Velkaaste}_{i,t}$ = yrityksen velkaantuneisuusaste

v_{2023}_t = vuosidummy (1 = vuosi 2023, vertailuvuosi 2022)

v_{2024}_t = vuosidummy (1 = vuosi 2024, vertailuvuosi 2022)

$\varepsilon_{i,t}$ = virhetermi (residuaali)

Regressiomallin (2) kertoimet kuvaavat, kuinka paljon vastuullisuusraportoinnin sanamäärä muuttuu, kun selittävä muuttuja kasvaa yhden yksikön verran muiden muuttujien pysyessä vakioina. Indeksit i ja t viittaavat yritykseen ja vuoteen, ja havaintoyksikkönä toimii yritys-vuosi-tasoinen havainto tarkastelujakson aikana. Vuosidummyjen avulla mallissa huomioidaan mahdolliset ajalliset muutokset raportointikäytännöissä, kuten sääntelyn tiukentuminen tai raportointivaatimusten laajeneminen tarkastelujakson aikana.

Mallin virhetermi ε sisältää ne tekijät, joita ei ole erikseen sisällytetty regressiomalliin. Ennen tulosten tulkintaa regressiomallin toimivuutta arvioitiin diagnostisten tarkastelujen avulla. Tarkastelujen perusteella lineaarisen regressiomallin keskeiset oletukset täyttyvät hyvin, sillä residuaalit jakautuvat kohtuullisen normaalisti, residuaalien varianssi on tasainen ennustearvojen suhteen eikä selittävien muuttujien välillä havaita merkittävää multikollineaarisuutta. Lisäksi mallin kokonaismerkitsevyys osoittaa regressiomallin soveltuvan aineiston analysointiin.

5 Tutkimustulokset

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen empiiriset tulokset ja tarkastellaan, miten yrityksen koko, toimiala, kannattavuus ja velkaantuneisuus ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen. Luvun alussa muodostetaan yleiskuva aineistosta kuvailevien tunnuslukujen ja korrelaatioiden avulla. Tämän jälkeen esitetään regressioanalyysin tulokset ja tarkastellaan niitä suhteessa tutkimuksessa asetettuihin hypoteeseihin.

5.1 Muuttujien kuvailevat analyysit

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksessa käytettyjen muuttujien keskeisiä ominaisuuksia sekä niiden välisiä lineaarisia yhteyksiä. Aluksi aineistoa kuvataan tunnuslukujen avulla, minkä jälkeen analysoidaan muuttujien välisiä korrelaatioita Pearsonin korrelaatiokertoimien perusteella. Kuvailevien analyysien tarkoituksena on muodostaa yleiskuva aineiston rakenteesta ja muuttujien välisistä suhteista, sekä arvioida aineiston soveltuvuutta varsinaiseen regressioanalyysiin.

Tutkimuksessa käytettyjen muuttujien keskeisiä ominaisuuksia tarkastellaan tunnuslukujen avulla. Taulukossa 1 esitetään tutkimuksen selitettävän ja selittävien muuttujien keskiarvot, mediaanit, keskihajonnat sekä minimi- ja maksimiarvot.

Taulukko 1. Tutkimuksen muuttujien tunnusluvut.

Muuttuja	Keskiarvo	Mediaani	Keskihajonta	Minimi	Maksimi
<i>Selitettävä muuttuja</i>					
Sanamäärä	9,96	10,11	0,60	7,90	10,99
<i>Selittävät muuttujat</i>					
Koko	22,47	22,62	1,10	19,00	24,48
Toimiala	0,56	1,00	0,50	0,00	1,00
Kannattavuus	0,06	0,06	0,09	-0,14	0,44
Velkaantuneisuus	1,27	1,23	0,52	0,34	2,21

Tutkimusaineiston keskeisiä ominaisuuksia voidaan tarkastella selitettävien ja selittävien muuttujien tunnuslukujen perusteella, jotka on esitetty Taulukossa 1. Vastuullisuusraportoinnin sanamäärää kuvaavan muuttujan keskiarvo ja mediaani ovat keskenään lähellä toisiaan, mikä viittaa suhteellisen symmetriseen jakaumaan. Sanamäärän minimi- ja maksimiarvojen välinen ero osoittaa kuitenkin, että yritysten välillä esiintyy eroja vastuullisuusraportoinnin laajuudessa.

Selittävästä muuttujista yrityksen kokoa kuvaavan muuttujan tunnusluvut viittaavat kohtuulliseen hajontaa aineistossa. Kannattavuusmuuttujan osalta keskiarvo on lähellä nollaa, ja muuttujan arvot vaihtelevat sekä positiivisella että negatiivisella alueella. Edellä mainittu heijastaa yritysten taloudellisen suoriutumisen eroavaisuuksia. Myös velkaantuneisuusasteessa havaitaan vaihtelevaa yritysten välillä. Toimiala on tutkimuksessa määritelty dummy-muuttujana, minkä vuoksi sen tunnusluvut kuvaavat aineiston jakautumista tarkasteltujen toimialaluokkien välillä. Kokonaisuutena tunnusluvut antavat yleiskuvan tutkimusaineiston rakenteesta ja muuttujien välisestä hajonnasta. Tämä muodostaa lähtökohdan jatkoanalyysille.

Muuttujien välisiä lineaarisia yhteyksiä tarkastellaan Pearsonin korrelaatioanalyysin avulla. Taulukossa 2 esitetään tutkimuksessa käytettyjen muuttujien Pearsonin korrelaatiokertoimet ja niiden tilastollinen merkitsevyys.

Taulukko 2. Pearsonin korrelaatiokertoimet tutkimuksen muuttujien välillä.

	Sanamäärä	Koko	Toimiala	Kannattavuus	Velkaantuneisuusaste
Sanamäärä	1				
Koko	0,45836*** (0,0002)	1			
Toimiala	0,03056 (0,8136)	0,25696** (0,0438)	1		
Kannattavuus	-0,15296	-0,4232***	-0,24887*	1	

	Sanamäärä	Koko	Toimiala	Kannattavuus	Velkaantuneisuusaste
	(0,2353)	(0,0006)	(0,0511)		
Velkaantuneisuusaste	-0,02958	0,15844	-0,04068	-0,09548	1
	(0,8195)	(0,2187)	(0,7536)	(0,4604)	

- *** Korrelaatio on tilastollisesti merkitsevä 1 % merkitsevyystasolla ($p < 0.01$).
- ** Korrelaatio on tilastollisesti merkitsevä 5 % merkitsevyystasolla ($p < 0.05$).
- * Korrelaatio on tilastollisesti merkitsevä 10 % merkitsevyystasolla ($p < 0.10$).

Taulukossa 2 esitettyjen tulosten perusteella vastuullisuusraportoinnin sanamäärän ja yrityksen koon välillä havaitaan positiivinen ja tilastollisesti erittäin merkitsevä korrelaatio ($p < 0.01$). Tulos viittaa siihen, että kooltaan suuremmat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan sanallisesti laajemmin kuin pienemmät yritykset. Sen sijaan sanamäärän ja kannattavuuden, toimialan sekä velkaantuneisuusasteen väliset yhteydet eivät ole tilastollisesti merkitseviä.

Selittävien muuttujien keskinäisessä tarkastelussa yrityksen koon ja kannattavuuden välillä havaitaan tilastollisesti erittäin merkitsevä negatiivinen korrelaatio ($p < 0.01$). Lisäksi yrityksen koon ja toimialan välillä esiintyy tilastollisesti merkitsevä positiivinen yhteys ($p < 0.05$). Muut korrelaatiot selittävien muuttujien välillä ovat heikkoja eivätkä tilastollisesti merkitseviä. Kokonaisuutena muuttujien väliset korrelaatiot jäävät maltillisiksi. Aineistossa ei ilmene viitteitä merkittävästä multikollineaarisuudesta, minkä perusteella muuttujat soveltuvat käytettäväksi samassa regressiomallissa.

5.2 Regressioanalyysin tulokset

Tässä alaluvussa esitetään vastuullisuusraportoinnin sanamäärää koskevan regressioanalyysin keskeiset tulokset sekä tarkastellaan, missä määrin valitut selittävät tekijät ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sanamäärään. Taulukossa 3 esitetään estimoidun lineaarisen regressiomallin kertoimet, niitä vastaavat keskivirheet sekä tulosten tilastollinen merkitsevyys. Regressiomalli on estimoitu käyttäen

heteroskedastisuuskonsistentteja (robusteja) keskivirheitä. Tuloksia hyödynnetään tutkimuksessa asetettujen hypoteesien H1–H4 arvioinnissa.

5.2.1 Regressiomallin arviointi

Taulukko 3. Vastuullisuusraportin sanamäärää selittävät tekijät.

Selittäjä	Estimoitu regressiokerroin (keskivirhe)	P-arvo
Vakiotermi	3,97949 (1,48509)	0,0097
Koko	0,26805*** (0,06450)	0,0001
Toimiala	-0,12827 (0,13224)	0,3363
Kannattavuus	-0,10876 (0,62735)	0,863
Velkaantuneisuusaste	-0,11040 (0,09315)	0,241
Vuosi 2023	0,03470 (0,13071)	0,7917
Vuosi 2024	0,49451*** (0,15461)	0,0023

$R^2 = 0.3750$; korj. $R^2 = 0.3068$; $F = 5.50$ ($p = 0.0002$); $N = 62$

Vuosi 2022 on referenssivuotena.

*** Tulos on tilastollisesti merkitsevä 1% merkitsevyystasolla ($p < 0.01$).

** Tulos on tilastollisesti merkitsevä 5% merkitsevyystasolla ($p < 0.05$).

* Tulos on tilastollisesti merkitsevä 10% merkitsevyystasolla ($p < 0.10$).

Taulukossa 3 esitetty regressiomalli on kokonaisuutena tilastollisesti merkitsevä ($F = 5,50$; $p = 0,0002$). Mallin selitysaste ($R^2 = 0,375$) tarkoittaa, että noin 37,5 prosenttia vastuullisuusraportoinnin sanamäärän vaihtelusta selittyy malliin sisällytetyillä selittävillä muuttujilla. Oikaistu selitysaste (korj. $R^2 = 0,3068$) huomioi mallin selittävien

muuttujien lukumäärän ja osoittaa, että malli tarjoaa kohtuullisen selitysvoiman yritystason raportointikäyttäytymistä tarkasteltaessa. Muuttujien välisten yhteyksien maltillisuus sekä aiemmin todettu multikollineaarisuuden puuttuminen tukevat mallin soveltuvuutta.

5.2.2 Hypoteesien testauksen tulokset

Seuraavaksi regressioanalyysin tuloksia tarkastellaan suhteessa tutkimuksessa asetettuihin hypoteeseihin H1-H4. Tutkimuksen hypoteesit ovat:

H1. Yrityksen koko vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H2. Yrityksen kuuluminen korkean profiilin toimialaan vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H3. Yrityksen kannattavuus vaikuttaa positiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

H4. Yrityksen korkeampi velkaantumisaste vaikuttaa negatiivisesti vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen.

Taulukossa 3 esitetyt regressiotulokset osoittavat, että selittävien muuttujien yhteys vastuullisuusraportoinnin sanamäärään ei ole yhtenäinen. Muuttujien vaikutukset eroavat toisistaan sekä vaikutussuunnan että tilastollisen merkitsevyyden osalta. Tarkastelluista muuttujista yrityksen koko on merkittävin sanamäärää selittävä tekijä. Kokoa kuvaavan muuttujan regressiokerroin on positiivinen ja tilastollisesti erittäin merkitsevä ($\beta = 0,26805$, $p = 0,0001$). Tuloksen perusteella voidaan todeta, että kooltaan suuremmat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan sanallisesti laajemmin kuin pienemmät yritykset. Tämä havainto on linjassa aiemman kirjallisuuden kanssa, jossa yrityksen kokoa on pidetty keskeisenä vastuullisuusraportoinnin laajuutta selittävänä tekijänä. Hypoteesi H1 saa vahvaa empiiristä tukea tuloksesta, minkä perusteella se hyväksytään.

Taulukon 3 perusteella yrityksen kuuluminen korkean profiilin toimialaan ei ole tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sanamäärän kanssa ($p = 0,3363$). Toimialamuuttujan regressiokerroin on negatiivinen, mutta tulos ei osoita tilastollisesti merkitsevää eroa korkean profiilin toimialoilla toimivien yritysten ja muiden yritysten raportoinnin välillä. Tulosten perusteella ei voida todeta, että korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan sanallisesti laajemmin kuin muut yritykset. Tämän myötä hypoteesi H2 hylätään.

Kannattavuuden osalta tulokset osoittavat, ettei muuttujalla ole tilastollisesti merkitsevää yhteyttä vastuullisuusraportoinnin sanamäärään ($p = 0,863$). Vaikka kannattavuuden regressiokerroin on negatiivinen, vaikutus jää merkityksettömäksi. Hypoteesi H3 ei saa empiiristä tukea tämän tutkimuksen aineistossa, ja tästä syystä se hylätään. Taulukon 3 mukaan yrityksen velkaantuneisuusaste ei myöskään ole tilastollisesti merkitsevä selittäjä vastuullisuusraportoinnin sanamäärälle ($p = 0,241$). Velkaantuneisuuden vaikutussuunta on negatiivinen, mikä on linjassa teoreettisten oletusten kanssa. Siitä huolimatta yhteys ei ole tilastollisesti merkitsevä. Tämän perusteella hypoteesi H4 hylätään.

Regressiomallissa on kontrolloitu vuosivaikutuksia vuosidummyjen avulla. Kontrollimuuttujista vuoden 2024 dummy-muuttuja on positiivinen ja tilastollisesti erittäin merkitsevä ($\beta = 0,49451$; $p = 0,0023$). Tämä viittaa siihen, että vastuullisuusraportoinnin sanamäärä on kasvanut merkittävästi vuonna 2024 verrattuna referenssivuoteen 2022. Vuoden 2023 dummy-muuttuja ei sen sijaan ole tilastollisesti merkitsevä ($p = 0,7917$). Vuosidummyjen sisällyttäminen malliin ja edellä mainitut tulokset eivät muuta varsinaisten selittävien muuttujien vaikutusten tulkintaa.

5.2.3 Tulosten tulkinta

Kokonaisuutena regressioanalyysin tulokset osoittavat, että tarkastelluista yrityskohtaisista tekijöistä ainoastaan yrityksen koko on tilastollisesti merkitsevässä

yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sanamäärään. Havainto on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa yrityksen kokoa on pidetty keskeisenä vastuullisuusraportoinnin laajuutta selittävänä tekijänä. Tulosta voidaan tulkita myös teoreettisesta näkökulmasta. Sidosryhmäteorian mukaan suuremmat yritykset ovat vuorovaikutuksessa laajemman sidosryhmäjoukon kanssa, mikä lisää raportointiin kohdistuvia odotuksia. Legitimiteettiteoria puolestaan korostaa yritysten tarvetta ylläpitää toimintansa hyväksyttävyyttä yhteiskunnassa. Näkyvämmät ja vaikutuksiltaan laajemmat yritykset voivat tämän perusteella panostaa raportoinnin laajuuteen vahvistaakseen legitimiteettiään.

Toimialan, kannattavuuden ja velkaantuneisuusasteen osalta tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä ei havaittu. Tulokset eivät siten tue oletusta, jonka mukaan esimerkiksi korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset lisäävät raportoinnin määrää legitimiteetin vahvistamiseksi tai että taloudellisesti vahvemmat yritykset panostaisivat laajempaan raportointiin käytettävissä olevien resurssien ansiosta. Näiden muuttujien vaikutus ei tässä tutkimusasetelmassa ilmene raportoinnin sanamäärällä mitattuna, vaikka niillä voi olla merkitystä vastuullisuusraportoinnin sisältöön tai laatuun laajemmin tarkasteltuna. Kontrollimuuttujien osalta vuoden 2024 positiivinen ja tilastollisesti merkitsevä vaikutus viittaa siihen, että vastuullisuusraportoinnin määrä on kasvanut tarkastelujaksolla. Havainto tukee näkemystä raportointikäytäntöjen yleisestä laajentumisesta viime vuosina.

Tuloksia on kuitenkin tulkittava suhteessa käytettyyn mittariin. Sanamäärä kuvaa raportoinnin määrällistä laajuutta, mutta ei anna tietoa raportoinnin sisällöllisestä laadusta tai informatiivisuudesta. Tästä huolimatta havainto yrityksen koon merkityksestä on johdonmukainen suhteessa aiempaan tutkimukseen (esim. Hahn & Lulfs, 2014; Toppinen ym., 2012), jossa suurempien yritysten on todettu raportoivan vastuullisuudestaan laajemmin.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vastuullisuusraportoinnin sanallinen laajuus näyttäytyy tässä aineistossa ensisijaisesti yrityksen kokoon liittyvänä ilmiönä. Muiden tarkasteltujen yritys kohtaisten tekijöiden vaikutus jää vähäiseksi, mikä korostaa raportoinnin määrällisen laajuuden ja sitä selittävien tekijöiden monitekijäisyyttä. Seuraavassa luvussa esitetään tutkimuksen keskeiset johtopäätökset ja arvioidaan tutkimuksen rajoitteita ja jatkotutkimusmahdollisuuksia.

6 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella, mitkä yritysکوhtaiset tekijät ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuuteen suomalaisissa pörssiyrityksissä. Tutkimus keskittyi erityisesti yrityksen koon, toimialan, kannattavuuden ja velkaantumistasen merkitykseen vastuullisuusraportoinnin määrän selittäjinä. Aihetta lähestyttiin aiemman kirjallisuuden, sidosryhmäteorian, legitimititeettiteorian ja kolmoistilin päätöksen näkökulmien kautta, joiden avulla on pyritty ymmärtämään yritysten motiiveja ja paineita raportoida vastuullisuudestaan.

Empiirinen tarkastelu perustui Nasdaq Helsinki 25 -indeksiin yritysten vastuullisuusraportteihin ja taloudellisiin tunnuslukuihin vuosilta 2022-2024. Vastuullisuusraportoinnin laajuutta mitattiin raporttien sanamäärän avulla, ja muuttujien välisiä yhteyksiä analysoitiin kuvailevien tilastojen, korrelaatioiden ja monimuuttujaisen lineaarisen regressioanalyysin avulla. Tutkimuksessa testattiin neljää hypoteesia, jotka perustuivat aiempaan tutkimuskirjallisuuteen yrityksen koon, toimialan, kannattavuuden ja velkaantuneisuuden vaikutuksesta raportoinnin määrään. Tässä luvussa kootaan yhteen tutkimuksen keskeiset tulokset, arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta sekä tarkastellaan tulosten merkitystä ja sovellettavuutta. Lisäksi esitetään tutkimukseen liittyviä rajoitteita ja nostetaan esiin mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

6.1 Keskeiset tulokset

Tutkimuksen keskeisin havainto on, että tarkastelluista yritysکوhtaisista tekijöistä vain yrityksen koko on tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä vastuullisuusraportoinnin sanamäärään. Regressioanalyysin tulokset osoittivat, että suuremmat yritykset raportoivat vastuullisuudestaan sanallisesti laajemmin kuin pienemmät yritykset. Tämä tulos tukee vahvasti aiempaa kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta ja teoreettisia

näkökulmia, joiden mukaan suuremmilla yrityksillä on enemmän resursseja, suurempi näkyvyys ja voimakkaampi sidosryhmäpaine raportoida toiminnastaan kattavasti.

Sen sijaan toimialan, kannattavuuden ja velkaantumisasteen osalta ei havaittu tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä vastuullisuusraportoinnin sanamäärään. Toimialan osalta tulos viittaa siihen, että korkean profiilin toimialoilla toimivat yritykset eivät tässä aineistossa raportoi sanallisesti laajemmin kuin muut yritykset. Kannattavuuden ja velkaantuneisuuden osalta vaikutussuunnat olivat osin teoreettisten oletusten mukaisia, mutta yhteydet eivät olleet tilastollisesti merkitseviä.

Kokonaisuutena tulokset osoittavat, että vastuullisuusraportoinnin määrällinen laajuus selittyy ennen kaikkea yrityksen koolla. Havainto on linjassa sidosryhmä- ja legitimizeettiteorian kanssa, sillä suuremmat yritykset ovat näkyvämpiä ja niiden toiminta herättää enemmän kiinnostusta. Niihin kohdistuu myös enemmän odotuksia avoimesta raportoinnista. Lisäksi suuremmilla yrityksillä on käytettävissään enemmän taloudellisia ja organisatorisia resursseja raportointiin.

Kontrollimuuttujien osalta havaittiin, että vuoden 2024 vaikutus vastuullisuusraportoinnin sanamäärään oli positiivinen ja tilastollisesti merkitsevä. Tämä viittaa siihen, että raportoinnin laajuus on kasvanut tarkastelujaksolla, mikä on linjassa vastuullisuusraportoinnin yleisen kehityksen kanssa. Sääntelyn lisääntyminen, sidosryhmien kasvavat odotukset sekä vastuullisuusteemojen korostuminen voivat osaltaan selittää tätä kehitystä.

Tutkimuksen tulokset täydentävät aiempaa kirjallisuutta erityisesti suomalaisessa kontekstissa. Aiemmat tutkimukset ovat pitkälti keskittyneet kansainvälisiin aineistoihin, joten tämä tutkimus tuo lisää ymmärrystä siitä, mitkä tekijät ovat yhteydessä vastuullisuusraportoinnin laajuuteen suomalaisissa suurissa pörssiyhtiöissä.

6.2 Tutkimuksen rajoitteet ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseen liittyy useita rajoitteita, jotka on huomioitava tuloksia tulkittaessa. Vastuullisuusraportoinnin laajuutta mitattiin tässä tutkimuksessa sanamäärän avulla. Mittari kuvaa raportoinnin määrällistä ulottuvuutta, mutta ei suoraan sen sisällöllistä laatua, syvyyttä tai informatiivisuutta. Yritys voi tuottaa laajan raportin ilman, että sisältö on olennaisesti yksityiskohtaisempaa tai vertailukelpoisempaa kuin lyhyemmässä raportissa. Tämän vuoksi tulokset kuvaavat ennen kaikkea raportoinnin määrää eivätkä sen laatua.

Tutkimus kohdistuu rajattuun joukkoon suuria suomalaisia pörssiyrityksiä. Nasdaq Helsinki 25 -yritykset tarjoavat hyvän kuvan suurten yritysten raportointikäytännöistä, mutta tuloksia ei voida sellaisenaan yleistää pienempiin yrityksiin tai muihin maihin. Kolmen vuoden tarkastelujakso puolestaan rajoittaa pitkän aikavälin kehityksen arviointia. Aineiston muodostamiseen liittyy myös rakenteellisia rajoituksia, jotka vaikuttivat havaintomäärään. Osa yrityksistä jätettiin tarkastelun ulkopuolelle raportointikäytäntöjen, konsernirakenteiden tai vertailukelpoisuuden puutteiden vuoksi.

Tutkimuksen luotettavuutta tukevat selkeä tutkimusasetelma, aiempaan kirjallisuuteen perustuvat hypoteesit ja tilastolliset analyysimenetelmät. Regressiomallin tulokset olivat johdonmukaisia erityisesti yrityksen koon osalta, mikä lisää tulosten uskottavuutta. Samalla on kuitenkin huomioitava, että vastuullisuusraportointiin vaikuttavat tekijät ovat monisyisiä, ja kaikkia mahdollisia selittäviä tekijöitä ei voitu sisällyttää tähän tutkimukseen.

Jatkotutkimuksessa olisi perusteltua tarkastella vastuullisuusraportoinnin laatua määrän sijaan tai sen rinnalla. Sisällönanalyysi voisi tarjota syvempää tietoa raporttien sisällöstä ja raportoinnin informatiivisuudesta. Tutkimusta voisi myös laajentaa pidemmälle aikavälille, jolloin raportoinnin kehitystä olisi mahdollista tarkastella suhteessa sääntelyn muutoksiin, kuten CSRD:n käyttöönottoon.

Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe olisi myös muiden yrityskohtaisten tekijöiden, kuten omistusrakenteen, kansainvälisyyden tai hallituksen rakenteen, yhteys vastuullisuusraportointiin. Myös toimialakohtainen syvempi tarkastelu voisi tuoda esiin sellaisia eroja, jotka eivät tässä tutkimuksessa nousseet tilastollisesti merkitseviksi.

Kokonaisuutena tutkimus osoittaa, että vastuullisuusraportoinnin sisällön laajuus liittyy erityisesti yrityksen kokoon, kun taas muiden tarkasteltujen tekijöiden merkitys jää tässä aineistossa vähäisemmäksi. Tulokset tukevat näkemystä vastuullisuusraportoinnista osana suurten yritysten strategista viestintää ja sidosryhmäsuhteiden hallintaa. Samalla raportoinnin merkitys on kasvanut viime vuosina osana yritysten laajempaa vastuullisuustyötä.

Ilmoitus tekoölyavusteisten teknologioiden käytöstä kirjoitusprosessissa

Tämän työn valmistelun aikana kirjoittaja käytti OpenAI, ChatGPT tekoölyä sanojen ja lauseiden oikeinkirjoituksen tarkastamiseen. Työkalun käytön jälkeen kirjoittaja tarkisti ja muokkasi sisällön tarpeen mukaan ja ottaa täyden vastuun julkaisun sisällöstä.

Lähteet

- Ali, W., Frynas, J. G., & Mahmood, Z. (2017). Determinants of corporate social responsibility (CSR) disclosure in developed and developing countries: A literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 24(4), 273–294. <https://doi.org/10.1002/csr.1410>
- Bouri, A., Ghafelehbash, A., & Seaman, C. (2019). The effect of financial leverage on corporate social responsibility: Evidence from European listed companies. *Journal of Cleaner Production*, 207, 680–689.
- Branco, M. C., & Rodrigues, L. L. (2008). Factors influencing social responsibility disclosure by Portuguese companies. *Journal of Business Ethics*, 83(4), 685–701. <https://doi.org/10.1007/s10551-007-9658-z>
- Carroll, A. (1995). Stakeholder thinking in tree models of management morality: A perspective with strategic implications. Teoksessa Näsi, J. (toim.) 1995. Understanding stakeholder thinking.
- Chen, Y.-C., Hung, M., & Wang, Y. (2018). The effect of mandatory CSR disclosure on firm profitability and social externalities: Evidence from China. *Journal of Accounting and Economics*, 65(1), 169–190. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2017.11.009>
- Cho, C. H., Freedman, M., & Patten, D. M. (2012). Corporate disclosure of environmental capital expenditures: A test of alternative theories. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 25(3), 486–507.
- Cho, C. H. (2009). Legitimation strategies used in response to environmental disaster: A French case study of Total SA's Erika and AZF incidents. *European Accounting Review*, 18(1), 33–62. <https://doi.org/10.1080/09638180802579616>
- Cho, C. H., Michelon, G., Patten, D. M., & Roberts, R. W. (2015). CSR Disclosure: The more things change? *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 28 (1), 14–35. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-12-2013-1549>
- Cho, C. H., & Patten, D. M. (2007). The role of environmental disclosures as tools of legitimacy: A research note. *Accounting, Organizations and Society*, 32(7–8), 639–647. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2006.09.009>

- Colaco, R., & Simao, J. (2018). Disclosure of corporate social responsibility in the forestry sector of the Congo Basin. *Forest Policy and Economics*, 92, 136–147. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2018.04.012>
- Correia, M. S. (2019). *Sustainability: An overview of the triple bottom line and sustainability implementation*. *International Journal of Strategic Engineering*, 2(1), 29–38. <https://doi.org/10.4018/IJoSE.2019010103>
- Deegan, C., & Gordon, B. (1996). A study of the environmental disclosure practices of Australian corporations. *Accounting and Business Research*, 26(3), 187–199.
- Deegan, C. (2002). Introduction: The legitimising effect of social and environmental disclosures – a theoretical foundation. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 15(3), 282–311. <https://doi.org/10.1108/09513570210435852>
- Deegan, C., (2006). Legitimacy theory. Teoksessa Hoque, Zahirul, 2006. *Methodological Issues in Accounting Research: Theories and Methods*, Spirasmus, 161– 181.
- EFRAG. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Noudettu 3.10.2025 osoitteesta <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting/esrs-workstreams>.
- Einwiller, S. A., & Carroll, C. E. (2020). Negative disclosures in corporate social responsibility reporting. *Corporate Communications*, 25(2), 319–337. <https://doi.org/10.1108/CCIJ-05-2019-0054>
- Elkington, J. (1997) *Cannibals with forks – triple bottom line of 21st Century Business*. 1st ed. Stony Creek, New Society Publishers.
- European Commission (2022). Corporate sustainability reporting. Noudettu 28.3.2022 osoitteesta https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
- EY. (2025). How to navigate the EU Omnibus Simplification Package: Key implications for companies. Noudettu 6.10.2025 osoitteesta <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/en-gl/technical/ifrs-technical-resources/documents/ey-how-to-navigate-the-eu-omnibus-simplification-package-03-2025.pdf>

- Fernandez-Feijoo, B., Romero, S., & Ruiz, S. (2014). Effect of Stakeholders' Pressure on Transparency of Sustainability Reports within the GRI Framework. *Journal of Business Ethics*, 122(1), 53–63. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1748-5>
- Fernando, S., & Lawrence, S. (2014). A theoretical framework for CSR practices: Integrating legitimacy theory, stakeholder theory and institutional theory. *Journal of Theoretical Accounting Research*, 10(1), 1-31. Noudettu 12.11.2025 osoitteesta https://www.researchgate.net/publication/290485216_A_theoretical_framework_for_CSR_practices_Integrating_legitimacy_theory_stakeholder_theory_and_institutional_theory
- Finanssivalvonta. (2024). Teema-arvio: Kestävyyriskit ja kestävyteen liittyvät tiedonantovelvoitteet rahastotoiminnassa. Finanssivalvonta. Noudettu 7.10.2025 osoitteesta <https://publications.bof.fi/handle/10024/9/recent-submissions?offset=40>
- Freeman, E. W., Harrison, J. S. ja Wicks, A. C. (2007). Yrityskansalaisuuden ja kilpailustrategian yhteensovittaminen: Näkemyksiä talousteoriasta. *California Management Review*, 49(4), 91-117. <https://doi.org/10.2307/41166453>
- Freeman, R. E. (1995). A stakeholder theory of the modern corporation: Kantian capitalism. Teoksessa S. L. Willmott (toim.), *Making Sense of Management: A Critical Introduction* 48-60. Routledge.
- Gamerschlag, R., Möller, K., & Verbeeten, F. (2011). Determinants of voluntary CSR disclosure: Empirical evidence from Germany. *Review of Managerial Science*, 5(2-3), 233-262. <https://doi.org/10.1007/s11846-010-0052-3>
- Gao, S. S., & Heravi, S. (2017). Corporate social responsibility reporting in China: A review and research agenda. *Journal of Cleaner Production*, 155, 1-11.
- García-Sánchez, I. M., Cuadrado-Ballesteros, B., & Rodríguez-Ariza, L. (2017). Does financial performance determine corporate social responsibility reporting quality? *Journal of Cleaner Production*, 142, 3841-3855.
- Gimenez, C., Sierra, V., & Rodon, J. (2012). Sustainable operations: Their impact on the triple bottom line. *International Journal of Production economics*, 140 (1), 149-159. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2012.01.035>

- Global Reporting Initiative (GRI). (2023). About GRI. Noudettu 12.10.2025 osoitteesta <https://www.globalreporting.org/about-gri>
- Global Reporting Initiative (GRI). (2021). GRI standards 2021: Universal standards. Noudettu 25.9.2025 osoitteesta <https://www.globalreporting.org/standards>
- Goel, P. (2010) Triple bottom line reporting: an analytical approach for corporate sustainability. *Journal of Finance, Accounting, and Management* 1, 1, 27-42.
- Gray, R., Javad, M., Power D.M., & Singlair, C. D. (2001). Social and Environmental Disclosure and Corporate Characteristics: A Research Note and Extension. *Journal of Business Finance & Accounting*, 28 (3-4): 327- 356. <https://doi.org/10.1111/1468-5957.00376>
- Gujarati, D. N., & Porter, D. C. (2009). *Basic econometrics* (5th ed.). McGraw-Hill.
- Hahn, R. & Lülfs, R. (2014). Legitimizing Negative Aspects in GRI-Oriented Sustainability Reporting: A Qualitative Analysis of Corporate Disclosure Strategies. *Journal of Business Ethics*, 123(3), 401–420. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1801-4>
- Hahn, R. & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of Cleaner Production*, 59, 5-21. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.005>
- Hahn, T., Pinkse, J., Preuss, L., & Figge, F. (2015). Tensions in corporate sustainability: Towards an integrative framework. *Journal of Business Ethics*, 127(2), 297–316. <https://doi.org/10.1007/s10551-014-2047-5>
- Hooghiemstra, R., (2000). Corporate Communication and Impression Management – New Perspective Why Companies Engage in Corporate Social Reporting. *Journal of Business Ethics*, 09/2000, 27, 55-68.
- Järvenpää, M., Lämsiluoto, A., & Lönnqvist, A. (2019). The cost of disclosing corporate social responsibility information. *Journal of Business Ethics*, 156(2), 389-410.
- Jeurissen, R., & Worrell, E. (2016). The Role of Corporate Culture in Sustainable Innovation. *Journal of Cleaner Production*, 113, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.10.047>

- Khan, A., Muttakin, M. B., & Siddiqui, J. (2013). The impact of corporate social responsibility on financial performance: Evidence from an emerging economy. *Journal of Business Ethics, 114*(2), 207-223.
- Kilian, T., Harteis, C., & Gruber, H. (2014). Do professional identities support or hinder workplace learning? A mixed-methods study of boundary crossing. *International Journal of Educational Research, 63*, 170-178.
- Kilian, T., & Hennigs, N. (2014). Corporate Social Responsibility and Environmental Reporting in Controversial Industries. *European Business Review, 26* (1), 79-101.
- KPMG. (2024). KPMG Survey of Sustainability Reporting 2024. Noudettu 3.10.2025 osoitteesta <https://kpmg.com/xx/en/our-insights/esg/the-move-to-mandatory-reporting.html>
- KPMG (2020). KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020. Noudettu 13.3.2023 osoitteesta <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>
- KPMG. (2017). KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017. Noudettu 20.2.2023 osoitteesta <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/be/pdf/2017/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.pdf>
- La Torre, M., Sabelfeld, S., Blomkvist, M., Dumay, J. (2020). Rebuilding trust: Sustainability and non-financial reporting and the European Union regulation. *Meditari Accountancy Research, 28*(5), 701–725. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2020-0914>
- Laine, M., Tregidga, H., Unerman, J., Bebbington, J. & O'Dwyer, B. (2021). Sustainability Accounting and Accountability. Taylor and Francis.
- Liao, L., Luo, L., & Tang, Q. (2019). Does better corporate social responsibility lead to more credit? Evidence from credit ratings. *Journal of Business Research, 95*, 452-464.
- Martinčević, I., Primorac, D., & Dorić, B. (2024). Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD): Obligations, challenges and requirements for companies.

- ENTRENOVA – ENTERprise REsearch InNOVation, 10(1), 317–327.
<https://doi.org/10.54820/entrenova-2024-0026>
- Mikkilä, M. & Toppinen, A. (2008). Corporate responsibility reporting by large pulp and paper companies. *Forest Policy and Economics*, 10(7), 500–506.
<https://doi.org/10.1016/j.forpol.2008.05.002>
- Mitchell, R. K., Agle, B. R. & Wood, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *The Academy of Management Review*, 22(4), 853-886.
- Mousa, G. & Hassan, N. (2015). Legitimacy Theory and Environmental Practices: Short Notes. *International Journal of Business and Statistical Analysis*, 2(1), 41–53.
<https://doi.org/10.12785/ijbsa/020104>
- Näsi, J. (1995). What is stakeholder thinking? A snapshot of a social theory of the firm. Teoksessa Näsi, J. (toim.) 1995. Understanding stakeholder thinking.
- Niskala, M., Hänninen, R., Kasanen, E., & Laiho, A. (2013). Yritysvastuuraportoinnin vaikutukset yrityksen taloudelliseen suorituskykyyn. Teoksessa E. Kasanen & K. Lukka (toim.), *Kestävän kehityksen haasteet yrityksille.*, 243-266. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Niskala, M, Pajunen, T. & Tarna-Mani, K. (2003). Yhteiskuntavastuu raportointi. Raportointi- ja laskentaperiaatteet. Jyväskylä: KHT-Media Oy.
- Niskala, M., Pajunen, T., Tarna-Mani, K. & Puroila, J. (2019). Yritysvastuu: raportointi- ja laskentaperiaatteet. ST-Akatemia Oy.
- O'Donovan, G. (2002.) Environmental disclosures in the annual report: Extending the applicability and predictive power of legitimacy theory. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 15(3), 344-371.
<https://doi.org/10.1108/09513570210435870>
- Oikonomou, I., Brooks, C., & Pavelin, S. (2012). The impact of corporate social performance on financial risk and utility: A longitudinal analysis. *Financial Management*, 41(2), 483-515.

- Orlitzky, M., Schmidt, F. L., & Rynes, S. L. (2003). Corporate social responsibility and financial performance: Correlation or misspecification? *Strategic Management Journal*, 24(8), 745-762.
- Padilla-Garrido, N., Fernández-Gámez, M. Á., & Ruiz-Palomo, D. (2024). Materiality analysis in sustainability reporting: Insights from large Spanish companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31(2), 770–782. <https://doi.org/10.1002/csr.2866>
- Petr Petera, Jaroslav Wagner, Renata Paksiova, Aneta Krehnacova (2019). Sustainability Information in Annual Reports of Companies Domiciled in the Czech Republic and the Slovak Republic, *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2019, 30(4), 483–495.
- Piecyk, M. & Björklund, M. (2015). Logistics service providers and corporate social responsibility: sustainability reporting in the logistics industry. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 45(5), 459–485. <https://doi.org/10.1108/IJPDLM-08-2013-0228>
- Reverte, C. (2009). Determinants of corporate social responsibility disclosure ratings by Spanish listed firms. *Journal of Business Ethics*, 88(2), 351–366. <https://doi.org/10.1007/s10551-008-9968-9>
- Roca, L. C., & Searcy, C. (2012). An analysis of indicators disclosed in corporate sustainability reports. *Journal of Cleaner Production*, 20(1), 103-118. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2011.08.002>
- Searcy, C., & Buslovich, R. (2014). Corporate perspectives on the development and use of sustainability reports. *Journal of Business Ethics* 121(2), 149-169. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1701-7>
- Sethi, S. P. (1986). The role of communication in minimizing the "legitimation gap". Teoksessa R. J. Lutz. (toim.), *Advances in Consumer Research* (Vol. 13, pp. 238-241). Association for Consumer Research.
- Steurer, R., Martinuzzi, A., & Margula, S. (2012). Public policies on CSR in Europe: Themes, instruments, and regional differences. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 19(3), 206–227. <https://doi.org/10.1002/csr.264>

- Svensson, G., Ferro, G., Høgevold, N., Padin, C., Varela, J. & Sarstedt, M. (2018). Framing the triple bottom line approach: direct and mediation effects between economic, social and environmental elements. *Journal of Cleaner Production* 197(1), 972-991.
- Taghian, M., D'Souza, C., & Polonsky, M. J. (2015). A stakeholder approach to corporate social responsibility, reputation and business performance. *Social Responsibility Journal*, 11(2), 340-363. <https://doi.org/10.1108/SRJ-06-2012-0068>
- Toppinen, A., Li, N., Tuppura, A., & Xiong, Y. (2012). Corporate Responsibility and Strategic Groups in the Forest-based Industry: Exploratory Analysis based on the Global Reporting Initiative (GRI) Framework. *Corporate Social-Responsibility and Environmental Management*, 19(4), 191–205. <https://doi.org/10.1002/csr.256>
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO). (2017). Corporate Social Responsibility. Noudettu 3.1.2023 osoitteesta from <https://www.unido.org/sites/default/files/2017-09/Corporate-Social-Responsibility.pdf>
- Vidal, N. G., & Kozak, R. A. (2008). Corporate Responsibility Practices in the Forestry Sector: Definitions and the Role of Context. *The Journal of Corporate Citizenship*, 2008(31), 58–75. <https://doi.org/10.9774/GLEAF.4700.2008.au.00009>
- Vitolla, F., L'Abate, V., Petruzzella, F., Raimo, N. & Salvi, A. (2023). Circular Economy Disclosure in Sustainability Reporting: The Effect of Firm Characteristics. *Sustainability*, 15(3), 2200. <https://doi.org/10.3390/su15032200>
- Matuszak, Ł., Różańska, E., & Szczepankiewicz, E. I. (2025). Assessment of the Compliance of Environmental Disclosures by Energy Companies Using GRI Standards with European Sustainability Reporting Standards: A Case Study. *Sustainability*, 17(8), 3380. <https://doi.org/10.3390/su17083380>
- Yhdistyneet Kansakunnat (1987). Report of the World Commission on Environment and Development. Our Common Future (The Brundtland Report).

Liitteet

Liite 1. Tutkimusaineiston yritysten toimialaluokitukset

Yritys	NACE Rev.2 päätoimiala	NACE Rev.2 koodi ja kuvaus	Toimialaluokka (1/0) *
Huhtamäki Oyj	C - Teollisuus	1089 - Muiden elintarvikkeiden valmistus	0
Stora Enso Oyj	C - Teollisuus	1712 - Paperin ja kartongin valmistus	1
UPM-Kymmene Oyj	C - Teollisuus	1712 - Paperin ja kartongin valmistus	1
Neste Oyj	C - Teollisuus	1920 - Jalostettujen öljytuotteiden valmistus	1
Kemira Oyj	C - Teollisuus	2059 - Muiden kemiallisten tuotteiden valmistus	1
Orion Oyj	C - Teollisuus	2120 - Lääkevalmisteiden valmistus	0
Nokian Renkaat Oyj	C - Teollisuus	2211 - Kumirenkaiden valmistus ja renkaiden pinnoitus	1
Outokumpu Oyj	C - Teollisuus	2410 - Raudan, teräksen ja ferroseosten valmistus	1
Nokia Oyj	C - Teollisuus	2630 - Viestintälaitteiden valmistus	0
Wärtsilä Oyj Abp	C - Teollisuus	2815 - Laakereiden, hammaspyörien ja voimansiirtolaitteiden valmistus	1

Kone Oyj	C - Teollisuus	2822 - Nosto- ja siirtolaitteiden valmistus	0
Konecranes Oyj	C - Teollisuus	2822 - Nosto- ja siirtolaitteiden valmistus	1
Metso Oyj	C - Teollisuus	2892 - Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden valmistus	1
Valmet Oyj	C - Teollisuus	2895 - Paperi- ja kartonkikoneiden valmistus	1
Hiab / Cargotec	C - Teollisuus	2920 - Ajoneuvojen korien ja perävaunujen valmistus	1
Fortum Oyj	D - Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	3511 - Sähkön tuotanto	1
Kesko Oyj	G - Tukku- ja vähittäiskauppa	4649 - Muiden kotitaloustavaroiden tukkukauppa	0
TietoEvy Oyj	J - Informaatio ja viestintä	5829 - Muu ohjelmistojen kustantaminen	0
Elisa Oyj	J - Informaatio ja viestintä	6190 - Muut televiestintäpalvelut	0
Qt Group Oyj	J - Informaatio ja viestintä	6209 - Muut tietotekniikka- ja tietopalvelutoiminnot	0
Kojamo Oyj	L - Kiinteistöalan toiminta	6820 - Omien tai vuokrattujen kiinteistöjen vuokraus ja hallinta	0

*(1 = korkea toimiala, 0 = muut)